

OKRĘGOWA IZBA PIELEGNIAREK I POŁOŻNYCH w Bydgoszczy

KWARTALNIK

Nr 4/2013

BIULETYN INFORMACYJNY

ISSN 1507-5745

*Nastrojowych, radosnych i rodzinnych
Świąt Bożego Narodzenia,
aby nadchodzący Nowy Rok
był szczęśliwy w osobiste doznania,
spełnił zamierzenia i dążenia zawodowe
oraz przyniósł wiele satysfakcji z własnych dokonań*

W numerze m.in.: Sprawy Samorządu, Podziękowania, Warto Gotować

Szanowne Koleżanki i Koledzy!

Znajdujemy się na półmetku VI kadencji działalności naszego samorządu. Czas szybko biegnie, staramy się sprostać coraz większym zadaniom, które podjęliśmy się realizować. Zdaję sobie sprawę, że jest ciągle bardzo dużo spraw, których rozwiązanie jest bardzo trudne np. ciągle czekamy na obiecane spotkanie w ministerstwie zdrowia w sprawie minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych. Ostatnio minister zdrowia jest niewidoczny w mediach, a w sprawach nas dotyczących zapanował marazm. Natomiast pani poseł Elżbieta Radziszewska z Komisji Zdrowia udzieliła wywiadu, stwierdzając między innymi, że „jest wiele do zrobienia np. lepsze rozliczanie pieniędzy i uszczelnienie systemu”, te same słowa mówiła wcześniej była pani minister Ewa Kopacz, a więc słowa, słowa za którymi nie idą niestety żadne działania. 22 października uczestniczyłam w konferencji pt. „Polityka senioralna w Europie na przykładzie doświadczeń w Szwajcarii” i „Wyzwania międzyresortowe w opiece senioralnej w Polsce”, konferencja odbyła się w Nowym Domu Poselskim w Warszawie. Goście ze Szwajcarii między innymi przedstawiali podejście szwajcarskie do zmian demograficznych, oraz politykę senioralną w Szwajcarii. Jednym z najważniejszych aspektów jest tam polityka prorodzinna, nastąpiło także otwarcie granicy dla imigrantów. Natomiast z Polski ludzie emigrują. W latach 1970-1989 emigracja odbywała się najczęściej z powodów politycznych obecnie głównie ekonomicznych. Kontrowersyjne było wystąpienie podsekretarza stanu w ministerstwie zdrowia, który podczas debaty dotyczącej wyzwań międzyresortowych w opiece senioralnej w Polsce stwierdził, że leki w Polsce są coraz tańsze. W programie konferencji nie przewidziano czasu na zadawanie pytań przez uczestników konferencji. Właściwie to miałam odczucie, jakby przedstawiciele rządu i sejmu mieszkali w Szwajcarii a uczestnicy konferencji w Polsce.

29 listopada w Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy odbyła się I Konferencja „Kontrola zakażeń w województwie kujawsko-pomorskim, której współorganizatorem była OIPIP w Bydgoszczy. Konieczność poprawy bezpieczeństwa pacjentów skłoniła ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia WHO do stworzenia i rozpowszechnienia wielomodułowego programu w placówkach medycznych „Cleancereissafecare - Czysta opieka jest bezpieczną opieką”.

Do dnia 01.05.2013 15782 szpitali i instytucji medycznych w 168 krajach zgłosiło swoje i Pani Aleksandry Mączyńskiej uczestnictwo w programie WHO. Chciałabym podziękować Konsultantowi Wojewódzkiemu w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego pani mgr Marlenie Karwackiej za pomysł i zorganizowanie konferencji i warsztatów, które cieszyły się dużym powodzeniem. Pani Konsultant podjęła współpracę z irlandzkimi specjalistami ds. kontroli zakażeń szpitalnych. Bardzo ciekawą prezentację miała Pani Aleksandra Mączyńska, pielęgniarka pracująca w College Hospital w Irlandii w której program WHO realizowany jest od 2008 roku. Duży udział w zorganizowaniu konferencji miała również pani mgr Beata Świerczyńska, której serdecznie dziękuję.

30 listopada w Auli AB Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów absolwentom Wydziału Nauk o Zdrowiu. W imieniu ORPIP złożyłam gratulacje wszystkim absolwentom, natomiast koleżankom i kolegom, którzy ukończyli studia wyższe z wyróżnieniem na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo z wręczyłam listy gratulacyjne wraz z małym upominkiem. Jestem przekonana, że zdobyta wiedza i umiejętności będą miały odzwierciedlenie w jeszcze lepszej opiece nad pacjentem i mam nadzieję, że przyniosą satysfakcję zawodową, życiową i finansową.

30 listopada w Auli AB Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów absolwentom Wydziału Nauk o Zdrowiu. W imieniu ORPIP złożyłam gratulacje wszystkim absolwentom, natomiast koleżankom i kolegom, którzy ukończyli studia wyższe z wyróżnieniem na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo z wręczyłam listy gratulacyjne wraz z małym upominkiem. Jestem przekonana, że zdobyta wiedza i umiejętności będą miały odzwierciedlenie w jeszcze lepszej opiece nad pacjentem i mam nadzieję, że przyniosą satysfakcję zawodową, życiową i finansową.

Koleżanki i Koledzy z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia życzę Wam oraz Waszym bliskim aby ten szczególny czas był dla wszystkich okresem zadumy, wyciszenia, wypoczynku i prawdziwej radości, a Nowy Rok był szczęśliwy i przyniósł wiele satysfakcji z własnych dokonań oraz życzliwości każdego dnia.

Z pozdrowieniami Ewa Kopacz

BIURO OKRĘGOWEJ IZBY PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

85-079 Bydgoszcz, ul. T. Kościuszki 27/30-32 VIII p.
www.oipip.bydgoszcz.pl, e-mail: izba@oipip.bydgoszcz.pl

Konto: KREDYT BANK S.A Oddział Bydgoszcz 88 1500 1360 1213 6004 1987 0000
NIP 554-13-03-482

Centrala: tel. 52 372-68-78, 52 372-79-04, tel. kom. 694-450-057

Biuro czynne: **poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek: 7.15-15.00; środa: 7.30-16.30**

Kasa biura czynna: **poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek: 8.00-14.30; środa: 7.30-16.00**

Koordynator ds. szkoleń - tel. 52 362-03-75

Radca prawny OIPIP przyjmuje: **środa: 15.00-18.00** - tel. 52 372-68-78 w.13

DZIAŁ PRAWA WYKONYWANIA ZAWODU - tel: 52 322-07-83, e-mail: pwz@oipip.bydgoszcz.pl

Od Redakcji

Szanowne
Koleżanki i Koledzy

Przed wami ostatnie wydanie biuletynu informacyjnego Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy. Nadchodzą wielkimi krokami Święta Bożego Narodzenia. Na nadchodzące święta i nowy rok życzę Wam Koleżanki i Koledzy oraz Waszym rodzinom, aby wszystkie dni w roku były tak piękne i szczęśliwe, jak wigilijny wieczór.

Cudownych, białych, miłych, radosnych, pogodnych, spokojnych, zdrowych, rodzinnych świąt upływających we wspaniałej atmosferze. Czarodziejskich chwil, uśmiechów, zdrowia, pyszności na stole, cudownych prezentów, spełnienia marzeń, wyjątkowego Sylwestra i wszystkiego, co najlepsze w Nowym Roku 2014.

**„A GDY ZABŁYŚNIE GWIAZDA
W BŁĘKITNEJ DALEKOŚCI
BĘDIEMY Z SOBĄ DZIELIĆ
OPŁATEK - CHLEB MIŁOŚCI.”**

Halina Golczowa „Chleb Miłości”

Wiesława Stefaniak-Gromadka

Dziękuję za nadesłane artykuły i zdjęcia, które zostały zamieszczone w tym numerze. Zapraszam do pisania artykułów na tematy związane z naszym zawodem. Również proszę napisać, a my wydrukujemy:
- podziękowania - gratulacje - kondolencje

Wiesława Stefaniak-Gromadka

Strona internetowa OIPI w Bydgoszczy
www.oipip.bydgoszcz.pl

Zamieszczamy na bieżąco wszelkie informacje, które docierają do OIPI z Naczelnej Rady, Ministerstwa Zdrowia i innych źródeł. Informujemy o posiedzeniach Prezydium, Okręgowej Rady, Komisji Problemowych

SPIS TREŚCI

SPRAWY SAMORZĄDU

- Kalendarium
- Pismo z MZ

WARTO PRZECZYTAĆ

- Praca zawodowa- sztuka czy rzemiosło?
- Poród aktywny pozycje wertykalne
- jako naturalna metoda łagodzenia bólu porodowego
- Stomia - jak utrzymać formę po wytonieniu stomii, co wolno, a co jest zabronione? (ćwiczenia fizyczne, dieta)
- Wcześnieictwo poważny problem ogólnoświatowy
- AI-Anon

Z KART HISTORII

- Czar wspomnień

MY TEŻ TAM BYLIŚMY

- Ogólnopolska kampania edukacyjna „Powstrzymaj rotawirusy”
- Szkoła i rodzina, to jedna drużyna
- 95 rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę
- Otwarcie pracowni radiologii naczyńowej i interwencyjnej Zakładu radiologii
- 10 wojskowego szpitala klinicznego z polikliniką sp zoż
- „Biała Sobota” na targowisku w Fordonie

KONGRESY, KONFERENCJE, SZKOLENIA DLA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

- II Międzynarodowy Kongres
- „Jakość Życia Wcześnieiaków - Walka i Troška”
- Warsztaty edukacyjne dla Położnych
- Zakażenia pod kontrolą
- Interdyscyplinarna opieka w neuropedii

OŚRODEK KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO INFORMUJE...

- Podsumowanie roku 2013

GRATULACJE

PODZIĘKOWANIA

WARTO GOTOWAĆ

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

WYDAWCA

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy
85-079 Bydgoszcz
ul. T. Kościuszki 27/30 - 32
tel. 052 372-68-78

PROJEKT OKŁADKI

Wiesława Stefaniak-Gromadka
Fotoman

DRUK

Studio Reklamy i Poligrafii
Fotoman
85-915 Bydgoszcz
ul. Gdańska 168
tel. 052 340-18-41
www.fotoman.net.pl

KONSULTACJA REDAKCYJNA

Wiesława Stefaniak-Gromadka
Ewa Kowalska
Aleksandra Popow

Nakład 2000 egzemplarzy

Redakcja:

- zastrzega sobie prawo redagowania i skracania materiałów,
- nie zamówionych materiałów nie zwraca,
- materiały należy dostarczać na nośnikach elektronicznych - płyta CD
- wszystkie materiały są objęte prawem autorskim, przedruk materiałów w jakiegokolwiek formie bez wcześniejszej zgody jest zabronione.

Biuletyn BEZPŁATNY dla Członków Samorządu

Kalendarium

od 7 października do 12 grudnia 2013 roku

- 12.12.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska i Wiceprzewodnicząca Wiesława Stefaniak-Gromadka uczestniczyły w uroczystym otwarciu rozbudowanego Zakładu Pielęgnacyjno - Opiekuńczego w Bydgoszczy.
- 11.12.2013r.** Odbyło się posiedzenie Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych, Okręgowej Komisji Rewizyjnej, Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych oraz wszystkich Komisji Problemowych.
- 09.12.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska oraz Wiceprzewodnicząca Wiesława Stefaniak-Gromadka uczestniczyły w I Konferencji Naukowo-Szkoleniowej Pielęgniarswa Pediatrycznego pt: „Interdyscyplinarna opieka w neuropediatric”, która odbyła się w Szpitalu Uniwersyteckim nr im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy.
- 06.12.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w posiedzeniu Komisji Polityki Zdrowotnej Rady Miasta w Bydgoszczy.
- 05.12.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w Posiedzeniu Rady Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Bydgoszczy
- 02.-04.12.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w posiedzeniu NRPIp w Warszawie.
- 30.11.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w Uroczystym Wręczeniu Dyplomów Absolwentom Kierunku Pielęgniarstwo i Położnictwo Wydziału Nauk o Zdrowiu w Collegium Medicum w Bydgoszczy.
- 29.11.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska, Wiceprzewodnicząca Wiesława Stefaniak-Gromadka oraz Sekretarz Beata Czerniak uczestniczyły w I Konferencji „Kontrola Zakażeń w województwie kujawsko-pomorskim” pod patronatem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy.
- 28.11.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w uroczystości oddania do użytku Pracowni Badań Naczyniowych i Interwencyjnych w Klinicznym Zakładzie Radiologii Lekarskiej 10 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SP ZOZ w Bydgoszczy.
- 25.11.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w Konferencji: pt. „Realizacja Priorytetu II Rozwoju zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsięwzięć oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”, która odbyła się w siedzibie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie.
- 20.11.2013r.** Odbyło się posiedzenie: Prezydium ORPIp, Okręgowej Komisji Rewizyjnej, Komisji ds. Przyznawania Zapomóg Losowych Posiedzenie, Komisji ds. Położnych.
- Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w spotkaniu Konwentu Przewodniczących Okręgowych Rad Pielęgniarek i Położnych w Warszawie.
- 08.11.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w uroczystościach z okazji 155 Rocznicy Urodzin dr. Jana Bizuela - Patrona Szpitala oraz pierwszego Przewodniczącego Rady Miasta w Bydgoszczy.
- 07.11.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska i Wiceprzewodnicząca Wiesława Stefaniak-Gromadka uczestniczyły w uroczystych obchodach 95 Rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości w 10 Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Polikliniką SP ZOZ w Bydgoszczy.
- 24.10.2013r.** Odbyło się posiedzenie Komisji ds. Opieki Długoterminowej i Opieki Paliatywnej.
- 23.10.2013r.** Odbyło się posiedzenie: Prezydium ORPIp, Okręgowej Komisji Rewizyjnej, Komisji ds. Przyznawania Zapomóg Losowych, Komisji ds. Nadzoru nad Indywidualnymi, Grupowymi, Specjalistycznymi Praktykami i ZPCh, Komisji Historycznej.
- 23.10.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w warsztatach dla Organizatorów Kształcenia w ramach projektu systemowego - współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pt: „Rozwój kwalifikacji i umiejętności kadry pielęgniarskiej w kontekście zmian epidemiologicznych będących następstwem starzejącego się społeczeństwa”.
- 22.10.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w Konferencji pt: „Polityka Senioralna w Europie na Przykładzie Doświadczeń Szwajcarii.
- Wyzwania Międzyresortowe w Opiece Senioralnej w Polsce” zorganizowanej przez Podkomisję do spraw zdrowia publicznego, Komisję Zdrowia Sejmu RP oraz Polsko-Szwajcarską Izbę Gospodarczą.
- 14.10.2013r.** Wiceprzewodnicząca Wiesława Stefaniak-Gromadka uczestniczyła w spotkaniu edukacyjnym dla pielęgniarek i położnych nt: „Cukrzyca ciążowa”. „Synbiotyki XXI wieku”, „Przyjaciele w bezpiecznej, skutecznej i wygodnej pielęgnacji dziecka od pierwszych lat życia”.
- 10.10.2013r.** Przewodnicząca Ewa Kowalska uczestniczyła w uroczystości z okazji 20-tej rocznicy powstania Poradni Stomijnej w Szpitalu Uniwersyteckim nr 2 im. dr J. Bizuela w Bydgoszczy oraz w Zebraniu naukowym „Quo vadis stomio”.
- 07.10.2013r.** Spotkanie pielęgniarek i położnych pracujących w Podstawowej Opiece Zdrowotnej z Wiesławą Kujawą - Konsultantem Wojewódzkim w dziedzinie Pielęgniarstwa Rodzinnego.

MINISTERSTWO ZDROWIA

Departament

Pielęgniarek i Położnych

MZ-PP-0762-9730-1/TB/13

Pani

Ewa Kowalska

Przewodnicząca

Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych

w Bydgoszczy

ul. T. Kościuszki 27/30-32

85-079 Bydgoszcz

Szanowna Pani Przewodnicząca

W odpowiedzi na pismo znak: OIPiP/1354/2013 z dnia 5.11.2013r., Departament Pielęgniarek i Położnych uprzejmie informuje, że przerwą w wykonywaniu zawodu pielęgniarki lub położnej, zdefiniowaną w art. 26 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039) i zobowiązującą do odbycia przeszkolenia, jest nie wykonywanie zawodu pielęgniarki i położnej łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat.

Oznacza to, że należy wziąć pod uwagę ostatnie 6 lat, licząc wstecz od momentu złożenia w OIPiP wniosku o stwierdzenie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.

Użycie sformułowania „w okresie ostatnich 6 lat” wskazuje, że przerwa w wykonywaniu zawodu pielęgniarki lub położnej powinna wykraczać poza 5 kolejnych lat.

Ponadto, każdy powrót do zawodu, nawet kilkumiesięczny, przerywa okres wliczany do przerwy w wykonywaniu zawodu.

Sygnalizowane przez Państwa trudności interpretacyjne wynikają z odwoływania się do przepisu ustawy z dnia 5 lipca 1996r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 57, poz. 602, z późn. zm.), zgodnie z którą podjęcie wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej po upływie 5 lat od ukończenia stażu podyplomowego lub po przerwie w wykonywaniu zawodu dłuższej niż 5 lat wymaga odbycia przeszkolenia (art. 15 ust. 1).

Obecnie obowiązujący przepis, zdaniem Departamentu nie powinien budzić wątpliwości interpretacyjnych.

Z poważaniem

Z-ca DYREKTORA

Departamentu Pielęgniarek i Położnych

(-) Jolanta Skolimowska

Do wiadomości
Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych

PRACA ZAWODOWA - SZTUKA CZY RZEMIOSŁO?

Pielęgniarstwo i położnictwo to zawody szczególne o charakterze profesji. Trudno się z tym nie zgodzić. Podmiotem, a jednocześnie przedmiotem naszych działań jest bowiem drugi człowiek. Pielęgnowanie to pomaganie człowiekowi by mógł lepiej żyć, zachować zdrowie, a kiedy zachoruje, przyczynianie się do tego, żeby procesy zdrowienia przebiegały jak najkorzystniej, to również służenie umiarkowanym.

Coraz częściej umęczeni warunkami naszej pracy mówimy: to tylko zawód, to tylko praca.

A czym jest praca ludzka? Zewnętrznym przymusem, wiecznym utrapieniem, przekleństwem, czy naturalną potrzebą, źródłem radości, powołaniem i przeznaczeniem człowieka.

Pracy człowieka Jan Paweł II poświęcił Encyklikę „*Laborem exercens*” (Powołany do pracy). Podkreślił w niej istnienie obiektywnego i subiektywnego aspektu pracy. W sensie obiektywnym to czynność przekształcania świata, instrument dominacji nad przyrodą. W sensie subiektywnym to trud i wysiłek wykonywany przez człowieka rozumianego jako podmiot. „Jako osoba jest tedy człowiek podmiotem pracy. Jako osoba pracuje, wykonuje różne czynności przynależne do procesu pracy, a wszystkie one bez względu na ich charakter, mają służyć urzeczywistnieniu się jego człowieczeństwa, spełnianiu osobowego powołania, które jest mu właściwe z racji samego człowieczeństwa”.

Myślę, że to właśnie aspekt subiektywny decyduje o postrzeganiu pracy zawodowej. W sytuacji, gdy praca zawodowa stanowi dla człowieka wartość szczególnie istotną, zajmuje wysoką pozycję w hierarchii jego wartości, a zasady etyki zawodowej są spójne z uznawanymi, praca zawodowa wpływa na całe życie jednostki. Często po pewnym czasie staje się nawet „sposobem bycia”. Intensywne

przeżycia doznawane podczas pracy nie pozwalają łatwo o sobie zapomnieć w życiu prywatnym. Im większy jest stopień identyfikacji z zawodem, tym łatwiej zachowania zawodowe przenikają do sfery prywatnej. Tak jest w naszych zawodach. ale również np. u nauczycieli i lekarzy.

Człowiek przez pracę doskonali, rozwija umiejętności praktyczne i całą osobowość. Praca pielęgniarki i położnej w szczególny sposób sprzyja jej rozwojowi poprzez zdobywanie wiedzy o człowieku w ciągłym kontakcie z innymi ludźmi i poprzez ciągle dokonywanie wyborów towarzyszących każdemu działaniu. Naszą dobrą pracą zapewnia świadomy wybór wartości, postawy i sposobów działania. Każdą czynność można, zależnie od własnego wyboru, wykonać różnie. Zrozumienie innego człowieka, w odmiennej sytuacji wymaga postawy altruistycznej i pogłębienia własnej wrażliwości emocjonalnej. Zaangażowanie wyraża się także w aktualizacji wiedzy zawodowej i twórczej postawie. Każda położna i pielęgniarka musi mieć świadomość istoty swojej pracy i miejsca w jej hierarchii wartości. Dokonywane się na świecie i w Polsce przemiany nie pozostają bez wpływu na nasze zawody. Role zawodowe stają się coraz bardziej wyspecjalizowane i złożone. Wartości etyczne pozostają w ścisłym związku ze społeczeństwem i jego kulturą. Praca pielęgniarki i położnej wymaga specjalistycznej wiedzy i wysokich kwalifikacjach oraz .... cnót. We współczesnym, zdominowanym przez komercję świecie zaszczyty, pieniądze stają się wartością nadrzędną. Świat się skomplikował i komplikuje się coraz bardziej. To co jeszcze niedawno było czarne lub białe zaczyna nabierać różnych odcieni szarości. W wielu dziedzinach pojawiają się kontrowersyjne rozwiązania, podobnie jest w pielęgniarstwie i położnictwie. Nasza medyczna profesja jawi się

jeszcze jako „dziewicza wyspa”, gdzie wartości moralne, dobro podopiecznych wysuwają się na pierwszy plan. Czy tak pozostanie zależy od wielu czynników, również od nas samych.

Rzemiosło w zawodzie pielęgniarki i położnej jest i musi być podstawą, ale niezbędna jest również zdefiniowana filozofia zawodu i twórcza postawa zawodowa. Uważam, iż właśnie wykraczanie poza stereotypowe zachowania to idea, właściwy kierunek rozwoju pielęgniarstwa i położnictwa. Myśl ta zawarta została w słowach Zofii Szlenkierówny: „...praca nasza powinna być twórcza w każdym zakresie mniejszym lub większym, w każdym momencie...”.

Pielęgnowanie jest więc rodzajem sztuki, w której ważną rolę odgrywa wycucie potrzeb chwili, okoliczności miejsca i czasu. Tutaj należy być blisko życia i podejmować realne problemy podopiecznych. Wartości istnieją albo w osobach i ich działaniu, albo wcale. Twórcza pielęgniarka i położna nie pracuje szablonowo, pobudza innych do innowacji i sama je wprowadza. Potrafi wykorzystać spontaniczną aktywność swoich podopiecznych, bezpośrednio doświadczenie, przeżycia i emocje, stworzyć sytuacje do podejmowania różnych działań. Wszystkie te działania razem wzięte wymykają się teoretycznym schematom, są więc trudne do zrozumienia, nauczania się i zrealizowania. Wymagają wiedzy i intuicji zawodowej.

Podsumowując
- bez elementów twórczych
pielęgniarstwo i położnictwo
pozostaje zwykłym rzemiosłem,
z nimi staje się sztuką.

Z pozdrowieniami
 Mirosława Ziółkowska
 Naczelną Pielęgniarką
 Szpitala Uniwersyteckiego nr 1
 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy
 Piśmiennictwo u autorki.

PORÓD AKTYWNY POZYCJE WERTYKALNE JAKO NATURALNA METODA ŁAGODZENIA BÓLU PORODOWEGO

Już z roku 1870 pochodzą informacje, że ułożenie rodzącej do porodu powinno być naturalne, czyli takie, które ułatwia poród oraz daje możliwość najlepszego współdziałania z położną i wykorzystuje przez rodzącą maksimum siły wydalającej. To właśnie dlatego w tamtych czasach kobiety w czasie porodu przyjmowały pozycję stojącą, siedzącą, kuczną lub kłęzącą. Niestety pozycja na wznak była i dalej jest jeszcze bardzo częsta, w jakiej rodzą kobiety, ale nie można jej nazwać naturalną. Sprzyja ona występowaniu zaburzeń hemodynamicznych. Każda kobieta jest inna, posiada własną intuicję, która pozwala wybrać odpowiednią dla niej pozycję oraz sposób oddychania i poruszania się. Aktywność i ułożenie ciała zależne jest od wielu czynników takich jak: etap porodu, warunków w jakich się odbywa, wielkości dziecka, a nawet pory dnia.

Pozycje wertykalne w czasie porodu, to nic innego jak czynna aktywność rodzącej, umożliwiająca łagodzenie bólu porodowego.

Międzynarodowe Towarzystwo Badań Bólu określa ból jako przykre, nieprzyjemne doświadczenie uczuciowe i emocjonalne, które powstaje przez rzeczywiste lub potencjalne uszkodzenie tkanek. Czynnikiem, które wzmacniają uczucie bólu jest brak wiary we własne możliwości, stres, niepewność oraz lęk. Mechanizm, który powoduje powstanie bólów porodowych nie jest dokładnie zbadany. Wiadomo, że w pierwszym okresie porodu związany jest ze skurczami

macicy coraz intensywniejszymi, częstszymi i dłuższymi. Powodują one naczyń i odprowadzenie krwi z produktami spalania, które podrażniają zakończenia nerwów i mogą wywołać ból. W drugim okresie porodu, ból generowany jest poprzez naciąganie się i uciskanie tkanek krocza przez zstępującą główkę płodu. Bodźce bólowe przewodzone są przez nerwy piersiowe, lędźwiowe i krzyżowe. Naturalne metody łagodzenia bólu porodowego koncentrują się głównie na rozluźnieniu rodzącej, bowiem mimowolne napięcie ciała wywołane lękiem, czy też zdenerwowanie wpływa na zwiększone odczuwanie bólu.

O porodzie aktywnym mówimy od początku lat 80-tych dwudziestego wieku, kiedy to w Wielkiej Brytanii narodził się Ruch Aktywnego Rodzenia. Był buntem przeciwko tradycyjnemu, medycznemu modelowi położnictwa.

Termin, który wówczas powstał czyli „aktywny poród” oznaczał zupełnie inne spojrzenie na rolę kobiety w porodzie. Jednocześnie postawił pod znakiem zapytania metody współczesnego położnictwa, które przeobrażają rodzącą kobietę w bierną, posłuszną pacjentkę, pozbawioną możliwości wpływu na przebieg porodu. Przez tysiące lat kobiety rodziły dzieci polegając na własnych siłach i instynkcie. Poród aktywny to nie tylko fizyczna aktywność kobiety, poruszanie się, zmiana pozycji. Aktywność to również zdolność i chęć do podejmowania decyzji i wzięcie odpowiedzialności za rozwój wypadków - co nie zawsze jest łatwe. Jednak decydowanie o prze-

biegu porodu to naturalne pragnienie każdej matki. To jak zachowuje się rodząca kobieta decyduje instynkt, lecz bywa on zaburzony informacjami przekazywanymi przez osoby, które mają złe doświadczenia. W związku z tym bardzo ważna jest rola położnej, przygotowującej kobietę do porodu (np. w szkole rodzenia). To ona powinna ukierunkować zachowania kobiety na poddanie się instynktowi. Właśnie on podpowiada, co robić, aby pomóc dziecku przyjść na świat. Idąc za jego głosem rodząca wiele razy spontanicznie zmienia pozycje ciała, podświadomie poszukując tej, która w danym momencie przynosi jej największą ulgę. Rodząca odpowiednio przygotowana do porodu, znająca korzyści z takiego zachowania, chętnie się temu podda. Charakterystyczne jest to, że zawsze wybiera pozycje wertykalne czyli takie, w których kanał rodny skierowany jest do dołu. W tych pozycjach wykorzystana jest siła przyciągania ziemskiego, powodująca, iż główka dziecka mocniej naciska na szyjkę macicy i przyspiesza w ten sposób rozwarcie, a w okresie parcia pomaga dziecku zstępować w kanale rodny. Pod wpływem okrężnych ruchów miednicy, które wykonuje matka, dziecko łatwiej wchodzi w kanał rodny.

Aktywność kobiety rodzącej ma wpływ na efektywniejsze wykorzystanie przerwy na odpoczynek między kolejnymi skurczami. Rodząca łatwiej się relaksuje i uspokaja oddech. Odnajduje pozycje, w których może najlepiej rozluźnić swoje ciało, skorzystać z masażu osoby towarzyszącej, wypić tyk wody.

Aktywność w czasie skurczu i pełnego odpoczynku w przerwie między nimi, powoduje, że poród przebiega szybciej i dynamiczniej. W ten sposób zmniejsza się potrzeba użycia środków farmakologicznych wspomagających poród.

Zupełnie inaczej jest, gdy kobieta rodzi w pozycji „na wznak”, wówczas w pierwszym okresie porodu szyjka macicy nie pobudzana uciskiem główki rozwiera się wolniej. W okresie parcia rodząca musi wypchnąć dziecko „pod górę” w stronę ujścia. Jednocześnie skurcze macicy z trudem pokonują siłę grawitacji, która przyciąga dziecko w dół do kręgosłupa matki, uciskając w ten sposób zakończenia nerwów i powodując większy ból. Uciskana jest również żyła główna, co zakłóca krążenie, powodując w rezultacie niedotlenienie matki, a tym samym dziecka. Poród przedłuża się, a wysiłek matki i dziecka jest wielokrotnie większy.

Strach a czasem wygodnictwo jest powodem uzależnienia się kobiety od procedur medycznych i decyzji innych osób. W ten sposób traci się zaufanie do własnej siły i intuicji, co tworzy z własnej osoby podmiot pozbawiony możliwości decydowania o sobie.

Janet Balaskas, autorka koncepcji aktywnego porodu, mówi, że jest to stan umysłu, w którym kobieta jest przekonana o tym, że może urodzić sama, a wiedza jak rodzić jest głęboko w niej ukryta i w odpowiednim momencie mechanizm porodu „zadziała”.

Nie umniejsza to roli położnej, w ręcz przeciwnie. My położne powinniśmy uczyć kobiety wiary we własne siły, wspierać je, przekazywać wiedzę o pozycjach porodowych, prawidłowym oddychaniu, relaksowaniu się, rozluźnianiu ciała. Wszystkiego tego o czym mówi koncepcja aktywnego porodu, a wówczas nasza współpraca z ko-

biętą rodzącą będzie taka o jakiej marzymy.

ZALETY POZYCJI WERTYKALNYCH

Szybsze rozwieranie szyjki - główka dziecka mocniej naciska na szyjkę macicy i wzmacnia jej rozwieranie

Skurcze macicy są regularne i mniej bolesne - czas porodu w pozycjach wertykalnych w porównaniu z porodem tradycyjnym skraca się nawet o 35%

Lepsze dotlenienie dziecka - łożysko jest lepiej ukrwione, a wraz z nim dziecko otrzymuje większą ilość tlenu
Ułatwione oddychanie - łatwiej jest zapanować nad rytmem porodu poprzez stosowanie oddechu do skurczów, głęboki oddech pozwala uśmierzyc ból

Zmniejszony lęk i napięcie - większa ilość wytwarzanej adrenaliny powoduje hamowanie wydzielanie oksytocyny odpowiedzialnej za efektywniejsze skurcze

Łatwiejsze parcie

Mniejsze ryzyko pęknięć krocza - tkanki krocza w czasie parcia naciągają się równomiernie

POSZCZEGÓLNE POZYCJE WERTYKALNE ORAZ AKTYWNOŚĆ RUCHOWA

„Spacer bocianów” - naprzemienne podnoszenie nóg zgiętych w kolanach wysoko do góry. Wzmacnia czynność skurczową oraz wstawianie się główki do kanału rodnego

Pozycja kuczna - korzystna na każdym etapie porodu. Skraca i rozszerza kanał rodny, wzmacnia skurcze

Pozycja klęcząca i Kolankowo - łokciowa - dobra w aktywnej fazie porodu, zarówno w pierwszym jak i drugim okresie

Pozycja siedząca - nie dłużej niż 1 godz., potem chodzenie. Zmniejsza

odczuwanie bolesności skurczu. Dobra do relaksu między skurczami, a także na ostatnie 2-4 skurcze partez wykorzystaniem krzeselka porodowego, ułatwia odklejenie łożyska w trzecim okresie porodu

Według nowego standardu opieki okołoporodowej, zgodnie z zaleceniem Ministra Zdrowia z dn.20.09.2012, w oddziałach szpitalnych kładziony jest nacisk na aktywność rodzącej podczas porodu oraz swobodne przyjmowanie przez nią różnych pozycji wertykalnych, korzystanie ze sprzętów pomocniczych, a także parcie spontaniczne w czasie drugiego okresu porodu.

*Barbara Dobosz- położna specjalistka
Pałuckie Centrum Zdrowia Żnin
Piśmiennictwo u autorki*

UWAGA INFORMACJA DLA POŁOŻNYCH

Od 2014 r. położne POZ będą mogły pobierać przesiewowe badania cytologiczne w ramach Programu profilaktyki raka szyjki macicy (szczegółowe wymogi zawiera Zarządzenie Prezesa NFZ Nr 69/2013/DSOZ z dnia 27 listopada 2013 r. wraz z Załącznikiem nr 6a).

W przypadku pytań zainteresowanych osób - informację można uzyskać w Centrali NFZ oraz w WOK-u, tel. 52 3743436, e-mail: wok@co.bydgoszcz.pl, strona internetowa: www.wok.co.bydgoszcz.pl.

STOMIA

JAK UTRZYMAĆ FORMĘ PO WYŁONIENIU STOMII, CO WOLNO, A CO JEST ZABRONIONE? (ĆWICZENIA FIZYCZNE, DIETA)

Ostatni tegoroczny numer naszego „Biuletynu” i ostatni artykuł z zapowiadanego cyklu. Dzisiaj przedstawię Państwu zagadnienia związane z aktywnością fizyczną i dietą stomików.

Zgodnie z powiedzeniem „w zdrowym ciele zdrowy duch” każda aktywność ruchowa niesie ze sobą korzyści, wydłużenie okresu sprawności fizycznej i niezależności od osób trzecich. Dotyczy to również osób ze stomią jelitową. Bo tak naprawdę w życiu każdego stomika diametralnie zmienia się tylko (i aż) wygląd ciała po zabiegu operacyjnym. To nadal jest ten sam człowiek, który pomimo przejść związanych z rozpoznaniem, chorobą, rekonwalescencją, pragnie żyć pełnią życia, wrócić w miarę możliwości do aktywności jaką prezentował przed zabiegiem operacyjnym. Każda aktywność ruchowa zwiększa zdolność układu oddechowego do pochłaniania tlenu, zwiększa zdolności układu krążenia do dostarczania tlenu do mięśni, przyczynia się do wzrostu mineralizacji kości i wzrostu metabolizmu. Posiadanie stomii jelitowej nie jest przeciwwskazaniem do wykonywania ćwiczeń i uprawiania sportu. Oczywiście we wczesnym okresie pooperacyjnym nie należy wykonywać ćwiczeń, które wymagają dużego napięcia mięśni tłoczni brzusznej. U stomików ważne są ćwiczenia wzmacniające mięśnie krocza i mięśnie brzucha, jak również ćwiczenia ogólnokondycyjne. Systematyczna praca nad poprawą stanu fizycznego przyczynia się również do poprawy stanu psychicznego. W początkowym okresie po zabiegu zalecane są spacerunki na świeżym powietrzu, ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia z piłką, które świetnie wzmacniają mięśnie brzucha, kręgosłupa i krocza co pomaga w wypróżnianiu. Prawidłowo wykonywane ćwiczenia usprawniające pracę mięśni tłoczni brzusznej zapobiegają powstawaniu przepukliny okołostomijnej, która jest najczęst-

szym późnym powikłaniem wyłonięcia stomii. Poprawiają również pracę układu pokarmowego zwiększając motorykę jelit co chroni przed zaparciami i groźnym powikłaniem jakim jest wypadanie stomii, redukują nadmiar tkanki tłuszczowej. Dla stomików wskazana jest również jazda na rowerze, bieganie, pływanie (obecnie dostępny sprzęt zapewnia pewne przyleganie do skóry nawet podczas kąpieli), wycieczki górskie. Tak na prawdę dobór aktywności fizycznej uzależniony jest

powrócić do pełni życia społecznego. Ćwiczenia są bezpłatnym lekiem zarówno na fizyczne jak i psychiczne dolegliwości. Dlatego zalecamy aktywność pacjentom stomijnym, pomagamy powrócić do sprawności jaką prezentowali przed operacją i wspieramy ich dzieląc się naszą wiedzą. Jak powiedział dr Oczo „Ruch zastąpi prawie każdy lek, podczas gdy żaden lek nie zastąpi ruchu”.

W temacie artykułu jest również dieta. Codzienna dieta stomika powinna

od możliwości stomika, chorób współistniejących, a nie od faktu posiadania stomii. Odbyt brzuszny nie powinien ograniczać ruchu, właściwie dozowny pomaga w odzyskaniu pełnej sprawności fizycznej i równowagi psychicznej. Osoby ze stomią nie powinny jednak uprawiać sportów kontaktowych (np. boks), czy wykonywać ćwiczeń związanych z dźwiganiem ciężarów. Cała reszta jest jak najbardziej dozwolona i wręcz zalecana. Ważna jest systematyczność, zdrowy rozsądek, rzetelność, samozaparcie w dążeniu do celu i samokontrola. Wszystkie te czynniki wpłyną na ogólną kondycję stomika, Jego samopoczucie psychiczne i na pewno pomogą

opierać się na ogólnych zasadach. Zalecane są produkty wysokobiałkowe, mączne i ziarniste, produkty mleczne, warzywa i owoce, ale przede wszystkim duża ilość płynów (zwłaszcza ileostomicy).

Posiłki należy spożywać regularnie, o stałych porach, w mniejszych ilościach (4-5 posiłków dziennie),

pamiętać o urozmaiceniu diety, nie pić i nie jeść w tym samym czasie (może to być przyczyną nadmiernych wiatrów), pamiętać o prawidłowym przeżuwananiu pokarmu co sprzyja lepszemu wchłanianiu. Dobrą zasadą jest ograniczenie (ale nie unikanie) produktów wzdymających np. grochu, fasoli, kapusty, unikanie napojów gazowanych. Ważna jest codzienna porcja wypijanych płynów, zwłaszcza wody (2- 2,5 l). Należy ją zwiększyć w sytuacji upałów, podwyższonej temperatury ciała, biegunki. Jeżeli wystąpią powikłania dermatologiczne związane z wyciekiem treści jelitowej należy wówczas pamiętać o ograniczeniu ostrych przypraw, kwaśnych soków co wpływa na właściwości żrące wydzieliny i nie ułatwia gojenia zmian na skórze wokół stomii. Ważne jest, aby dieta stomika była urozmaicona, a nie monotonna gdyż sam fakt posiadania stomii jelitowej nie powoduje ograniczeń w zakresie żywienia. Urościomicy powinni również pamiętać o zakwaszaniu moczu co można osiągnąć poprzez dostarczenie witaminy C z pożywieniem. Dużą jej zawartość ma np. żurawina, zielone warzywa. Każdy potrzebuje różnorodnej diety, cały sekret tkwi w tym, by wiedzieć co jeść, aby sobie nie zaszkodzić. Dlatego dobra rada dla stomików: słuchaj własnego ciała, zwracaj uwagę na swoje pragnienia, smakuj wszystkiego w rozsądnych ilościach, a natura na pewno nie zawiedzie. Trzeba też pamiętać o estetyce podawania posiłków. W dużej mierze „jemy” oczami więc niech posiłki będą ładnie podane, a dekoracją należy bawić się na co dzień, nie tylko w święta.

Reasumując chciałabym podkreślić, że stomia nie jest powodem, aby rezygnować z przyjemności jaką dają jedzenie i codzienne ćwiczenia fizyczne, spacer, jazda na rowerze, uprawianie ogródka itd. Cały szkopuł tkwi tylko w czasie jaki upłynie od zabiegu operacyjnego do chwili odzyskania pełnej sprawności, takiej jaką pacjent reprezentował przed zabiegiem. Do wszystkiego trzeba podejść z rozsądkiem, na pewno ważna jest tu

rola pielęgniarki stomijnej, a zamierzony cel zostanie osiągnięty. Ruch to zdrowie, a zdrowie to przecież nie tylko równowaga fizyczna, ale i psychiczna, społeczna, a także duchowa. Jeżeli pomożemy naszym pacjentom na początku tej trudnej drogi to zapewne wróci radość z czerpania z życia całym garściami, a stomia nie będzie ograniczać, a nawet wręcz przeciwnie, będzie mobilizować do działania.

Wiem, że zagadnienia związane ze stomią jelitową nie zostały przeze mnie opisane w sposób szczegółowy, ale nie to było moim celem. Starłam się tylko przybliżyć Państwu pewne zagadnienia mając na uwadze fakt, że ze stomikami spotykamy się w każdej dziedzinie pielęgniarstwa i jako profesjonaliści powinniśmy wiedzieć na temat stomii trochę więcej, ażeby nasi pacjenci czuli się swobodnie i komfortowo.

***Korzystając z okazji
pragnę Państwu złożyć
serdeczne życzenia
święteczne.
Dużo radości, miłości,
Świat Bożego Narodzenia
spędzonych w gronie
Rodziny i Przyjaciół,
wszystkiego dobrego
w Nowym Roku.***

*Brygida Karasiewicz
Szpital Uniwersytecki nr 1
im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy
Klinika Chirurgii Plastycznej,
Rekonstrukcyjnej i Estetycznej*

WCZEŚNIACTWO POWAŻNY PROBLEM OGÓLNOŚWIATOWY

W Polsce rocznie rodzi się około 314 000 dzieci, z czego 6,7% przedwcześnie, a więc przed 37. tygodniem ciąży.

Spośród wszystkich rodzących się w ciągu roku dzieci 5,5% ma masę poniżej 2,5 kg, w tym 0,46% to dzieci z masą 500–999 g. Dzięki wprowadzeniu w 1995 roku trójstopniowego systemu opieki perinatalnej, którego jednym z celów jest zapewnienie, aby porody dzieci z wagą poniżej 900 g odbywały się w szpitalach 3. stopnia poziomu opieki, wskaźniki te dynamicznie maleją.

Umieralność okołoporodowa w 2010 roku wyniosła w grupie dzieci urodzonych z masą 500–999 g 47,68%, a 4,13% w grupie dzieci z masą 1000–2499 g i 0,16% powyżej 2500 gram. Dwadzieścia lat temu (w 1990 roku) te liczby były dwukrotnie wyższe. W grupie dzieci urodzonych z masą 500–999 g umieralność okołoporodowa wynosiła wtedy ponad 85,78% (źródło: Fundacja Wcześnieiak Rodzice-Rodzicom).

W Unii Europejskiej rodzi się każdego roku 500 000 wcześniaków - tj. jeden na dziesięć noworodków. Noworodki urodzone przedwcześnie stanowią największą grupę pacjentów dziecięcych w Europie. W zależności od kraju liczba porodów przedwczesnych w Europie waha się pomiędzy 6,3% a 11,4%.

W dniu 23 listopada 2011 r. w Parlamencie Europejskim w Brukseli z inicjatywy Fundacji Wcześnieiak oraz EFCNI odbyła się uroczysta prezentacja oraz podpisanie „Apelu o działanie na rzecz zdrowia wcześniaków”, którego celem jest poprawa jakości życia dzieci przedwcześnie urodzonych poprzez ujednoczenie standardów opieki na wcześniakami w całej Europie oraz opieka i wsparcie dla rodzin tych dzieci.

Konsekwencje wcześniactwa

Wcześniejsze urodzenie się dziecka wpływa na jego zdrowie nie tylko w pierwszych godzinach życia, ale także może mieć swoje konsekwencje w przyszłości.

Wcześnieiki są najliczniejszą grupą pacjentów dziecięcych. Przedwczesny poród jest jedną z głównych przyczyn śmiertelności i zachorowalności niemowląt (dane Fundacji Wcześnieiak).

Przedwczesne urodzenie jest przyczyną słabszego rozwoju narządów wewnętrznych. Konsekwencją wcześniactwa w późniejszych latach mogą być również m.in. trudności w uczeniu się i zaburzenia ruchowe, mózgowo-porażenie dziecięce, deficyt sensoryczny, problemy układu krążenia, cukrzyca i alergie. Przedwczesne urodzenie podwyższa także ryzyko zaburzeń umysłowych, w tym także w życiu dorosłym.

Czynniki zwiększające ryzyko wcześniactwa

Można wyodrębnić trzy grupy ryzyka. Te związane ze stylem życia to m.in. palenie papierosów i spożywanie alkoholu przez kobietę w ciąży, zażywanie narkotyków, wysoki poziom stresu, późna opieka lekarska w okresie ciąży czy brak wsparcia społecznego.

Do czynników o charakterze medycznym zalicza się infekcje dróg moczowych i pochwy, wysokie ciśnienie krwi, cukrzycę, zaburzenia krzepnięcia krwi, niedowagę lub otyłość.

Czynniki demograficznymi są wiek matki poniżej 17. lub powyżej 35. roku życia, niski status społeczno-ekonomiczny.

FUNDACJA WCZEŚNIAK

Fundacja Wcześnieiak Rodzice-Rodzicom powstała w 2003 roku z inicjatywy rodziców wcześniaka pod patronatem

merytorycznym Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie. Od 2010 r. jest organizacją pożytku publicznego (KRS: 0000191989).

Głównym obszarem działań jest szeroko rozumiana pomoc rodzicom dzieci urodzonych przed 36. tygodniem ciąży w postaci dostępu do informacji, fachowej literatury, grup wsparcia działających przy Programie Mentor, wsparcia finansowego oraz kontaktów z innymi rodzicami wcześniaków zaprzyjaźnionych z Fundacją.

Więcej informacji na stronie:
www.wczesniak.pl

KLINIKA NEONATOLOGII I INTENSYWNEJ TERAPII NOWORODKA INSTYTUTU MATKI I DZIECKA

Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka rozpoczęła swoje działanie w obecnym kształcie w 1997 roku. Składa się z 2 części: w jednej przebywają dzieci w okresie adaptacji do samodzielnego życia po urodzeniu razem z mamami (system „rooming in”, czyli „matka razem z dzieckiem”). Część druga to Intensywna Terapia, wyposażona w specjalistyczny sprzęt służący do leczenia i monitorowania czynności życiowych noworodków urodzonych przedwcześnie.

Instytut Matki i Dziecka od dawna interesował się problemami wcześniactwa, a Klinika Neonatologii od początku swojego istnienia uznała to zagadnienie za swój priorytet. Zajmuje się noworodkami skrajnie niedojrzałymi, urodzonymi przed ukończeniem 28. tygodnia ciąży i z masą ciała poniżej 1000 gramów, które wymagają wsparcia oddechowego, leczenia niewydolności krążenia, specjalnych metod żywienia przez wiele miesięcy, zanim będą mogły oddychać samodzielnie i ssać pokarm z piersi swojej mamy.

W Instytucie Matki i Dziecka powstały pierwsze na terenie Polski badania regionalne oceniające rozwój somatyczny, poznawczy i psychiczny dzieci urodzonych przed 32. tygodniem ciąży, z masą ciała poniżej 1500 g po osiągnięciu 2 i 6 lat.

Wieloletnie i wielodyscyplinarne doświadczenie w diagnostyce i leczeniu noworodków z wadami wrodzonymi i patologiami wymagającymi interwencji chirurgicznej pozwala na ich kompleksowe leczenie. Osiągnięcia diagnostyki prenatalnej, położniczej, kardiologicznej i genetycznej, szybkie podjęcie działań przez neonatologa i chirurga ma olbrzymie znaczenie w powodzeniu leczenia operacyjnego i możliwości powrotu do zdrowia.

TRZECI ŚWIATOWY DZIEŃ WCZEŚNIAKA 17.11.2013 r.

Obchody Światowego Dnia Wcześnieńniaka zorganizowane przez Fundację Wcześnieńniak obejmowały;

- organizację wystawy „Oni też byli wcześniakami”
- podświetlenie na kolor fioletowy w ramach Global Illumination Initiative najbardziej charakterystycznych budynków w Polsce
- zamieszczenie na oddziałach wcześniaków skarpetek symbolizujących, iż jedno na 10 dzieci w całej Europie rodzi się przedwcześnie.

Wystawa „Oni też byli wcześniakami”,

zorganizowana przez Fundację Wcześnieńniak, została uroczystie otwarta przez Krajowego Konsultanta ds. Neonatologii Panią Profesor dr hab. Ewę Helwich oraz Prezesa Zarządu Fundacji Wcześnieńniak Pana dr Tomasza Makaruka.

Dzieci prezentowane na zdjęciach są podopiecznymi Instytutu Matki i Dziecka, Szpitala Św. Zofii oraz Szpitala im. Św. Rodziny.

Ideą jest pokazanie rodzicom nowo narodzonych wcześniaków, że choć mają tak trudny początek życia, to w przyszłości mogą z nich wyrosnąć wielkie postacie, które na zawsze zapiszą się w dziejach historii ludzkości.

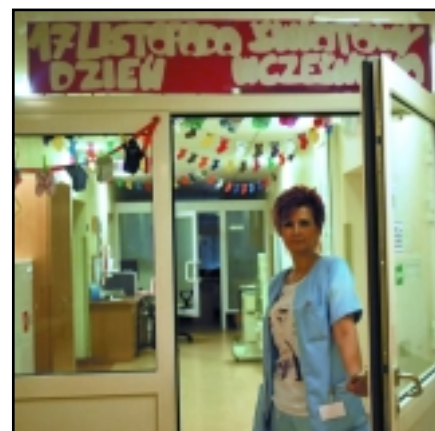
Autorką zdjęć jest mama Maxa z 24 tyg. ciąży - pani Dominika Czerniewska (www.czerniewska.pl).

Do 12 grudnia br. wystawę można oglądać w Centrum Dydaktycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Później wystawa zostanie przeniesiona do szpitala św. Zofii w Warszawie.

Na kolor fioletowy będący kolorem obchodów Światowego Dnia Wcześnieńniaka podświetlone zostały między innymi Muzeum Narodowe, Szpital Św. Zofii, Instytut Matki i Dziecka, Szpital im. Św. Rodziny oraz Most Śląsko-Dąbrowski w Warszawie, Spodek w Katowicach, a także kładka im. Ojca Bernatka w Krakowie.

ŚWIATOWY DZIEŃ WCZEŚNIAKA W WIELOSPECJALISTYCZNYM SZPITALU MIEJSKIM IM.DR. E. WARMIŃSKIEGO W BYDGOSZCZY

Za przykładem Fundacji Wcześnieńniak, Światowy Dzień Wcześnieńniaka świętuje się także w różnych szpitalach w całej Polsce. Oprócz zdjęć i wystawy prac wcześniaków oddziały neonatologiczne przyozdabia się sznurem ze skarpet-

kami, które są znakiem rozpoznawczym obchodów Światowego Dnia Wcześnieńniaka na całym świecie. Skarpetki symbolizują stwierdzenie, że 1 na 10 dzieci rodzi się przedwcześnie - dlatego sznur 9 większych skarpetek i 1 malutkiej wśród nich ma być wizualnym zobrazowaniem tego faktu.

Dla nas pracowników Oddziału Noworodków i Intensywnej Terapii Wcześnieńniaka to sprawa wielkiej wagi, jest malutki jak muszelka a potrzebuje wiele troski ciepła opieki cierpliwości i miłości.

Nasz zespół jest zawsze wsparciem dla rodziców którzy znaleźli się w sytuacji nie planowanej i nie wiedzą co się dzieje, potrzebują naszego wsparcia i pomocy.

Zawsze otaczamy rodziców parasołem pomocy, teraz jeszcze dodatkowo mamy „Niezbędnik Rodzica-Wcześnieńniaka” który otrzymaliśmy od Fundacji Wcześnieńniak Rodzice-Rodzicom. Niezbędnik jest dużym wsparciem i pomocą dla rodziców.

*Pozdrawiam Serdecznie
pielęgniarka Mariola Jędrusiak*

Al-Anon

jest jedyną światową organizacją, która oferuje samopomocowy program zdrowienia dla rodzin i przyjaciół alkoholika, bez względu na to, czy alkoholik szuka pomocy czy nie, czy uświadamia sobie istnienie problemu z pićm czy nie. Jedynym motywem działania w **Al-Anon** jest niesienie pomocy rodzinom alkoholików. Realizowane jest to poprzez praktykowanie Dwunastu Stopni, przez serdeczne przyjmowanie i dodawanie otuchy rodzinom alkoholików oraz zrozumienie i dodawanie odwagi samemu alkoholikowi."

Członkowie dają oraz otrzymują wsparcie i zrozumienie przez wzajemną wymianę doświadczenia, siły i nadziei. Dzielenie się podobnymi problemami łączy poszczególne osoby i grupy razem w granicach tego, co jest chronione, poprzez zasadę anonimowości.

Członkowie **Al-Anon** są przekonani, że alkoholizm jest chorobą rodzinną i że zmiana ich nastawienia może przyczynić się do jej wyleczenia.

Al-Anon nie jest

- organizacją religijną,
- agencją doradczą,
- pomocą społeczną ani ośrodkiem leczenia, nie łączy się również z organizacjami oferującymi podobne usługi.

Grupy Rodzinne **Al-Anon** nie wyrażają opinii na tematy nie dotyczące Wspólnoty ani nie użyczają swej nazwy innym pokrewnym ośrodkom. Nie są wymagane żadne opłaty ani składki. Udział we Wspólnocie jest dobrowolny, a jedynym warunkiem członkostwa jest to, czy na czyjeś życie ma negatywny wpływ ktoś pijący problemowo.

**Stowarzyszenie Służb Grup
Rodzinnych Al-Anon
Skrytka poczt. nr 14,
60-980 Poznań 13
tel./fax 61-828 93 07
www.al-anon.org.pl**

**Region Wielkopolska, Okręg
Bydgoski, tel.696 280 586**

Zbliżający się koniec roku zawsze wzbudza nostalgię, przywołuje wspomnienia, zarówno te miłe i niemiłe. Jednak wraz z upływem lat te gorsze się zacierają. Pozostają te najważniejsze. Dla mnie już dziś emerytowanej położnej bardzo ważny był początek mojej drogi zawodowej.

Jak trafiłam do pracy w Izbie Porodowej w Janowcu? Na spotkaniu podyplomowym, Dyrektorka Szkoły i Instruktorka Wojewódzka z Bydgoszczy ustalały kto ma podjąć pracę w powstającej Szkole Położnych w charakterze instruktorki zawodu. Padło na mnie. Ta propozycja mi odpowiadała, gdyż moja rodzina mieszkała w Sierpcu, więc byłoby blisko do rodziców. Był rok 1956, ja 20-letnia absolwentka Szkoły Położnych w Przemyślu.

Było dobrze, dopóki nie zgłosiłam się w kadrach Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia w Bydgoszczy w celu podpisania umowy o pracę. Okazało się, obiecane mieszkanie jest, ale w internacie szkoły. Internatu miałam serdecznie dosyć. Wtedy rządzenie losu sprawiło, że w tym czasie w kadrach zafatwiali sprawy szefowie Przychodni Obwodowej w Żninie. Wykorzystali moment, aby zdobyć położną do swego powiatu. Wtedy było bardzo mało położnych i mało szkół w Polsce.

Szefowie byli samochodem, starą „skodziną” ale na owe czasy luksus. Zdecydowałam się jechać z nimi, aby obejrzeć ewentualne miejsce pracy z mieszkaniem. Zwiedziłam oddział położniczy w Żninie. Potem Izbę Porodową Gąsawie i w Rogowie - miejsca nieciekawe. Ostatnie miejsce, to była Izba Porodowa w Janowcu Wlkp. Tu była największa potrzeba, gdyż położna była w wieku emerytalnym i do tego niestyszająca. Porodów w tamtych czasach było dużo, zarówno w Izbie jak i w domach, w mieście i na wsiach. Nie prerażało mnie to, zawsze chciałam pracować samodzielnie. Był już późny wieczór. Zostaliśmy zaproszeni na kolację przez przełożoną pielęgniarkę oraz kierownika Ośrodka Zdrowia i założyciela Izby Porodowej. Było bardzo serdecznie. Postanowiłam tu zostać na 2 lata, a zostałam na 30 lat. Była późna pora, północ, różę wokół rynku pachniały i zachęcały by tu być. Praktyczną stroną było to, że jest dworzec kolejowy, co oznaczało możliwość kontaktu z domem rodzinnym. Pojechałam rano do Bydgoszczy, aby podpisać umowę o pracę. Po miesiącu wakacyjnym 1 września zaczęłam pracę. Mieszkania mimo obietnic nie było, ale korzystałam z gościny starszej jeszcze zatrudnionej położnej.

Izbę Porodową stanowiły 2 pokoje, łazienka i korytarzyk, który był jednocześnie izbą przyjęć. Praca była w zasadzie ciągłą. W razie patologii poma-

CZAR WSPOMNIENI

gał kierownik Ośrodka, lekarz internista, ale z dużą praktyką również położniczą.

Chrzest bojowy odbył się po tygodniu pracy. Poród był bliźniaczy, w tym jeden pośladowy. Byłam zestresowana, ale wszystko odbyło się bez problemów.

Mieszkania po miesiącu pracy nadal nie było. Wynajęłam pokój na parterze, aby ktoś kto mnie potrzebował, a nie miał telefonu, mógł łatwiej mnie powiadomić, szczególnie w nocy. Wciągu dnia przebywałam w Izbie, bo opieka nad matką i noworodkiem oraz badania ciężarnych wypełniały cały czas.

Minęły cztery miesiące ciągłej pracy. Nadchodziły Święta Bożego Narodzenia 1956 rok. Chciałam pojechać do rodziców, lecz nie miałam zastępstwa. Był piękny wigilijny dzień, słońce, śnieg. Jak z marzeń, ale w samotności bez rodziny. Miałam niewielu znajomych, tylko z pracy. Na sali matek były 4 położnice i 1 rodzica. Byłam potrzebna. Poprosiłam kucharkę, aby przygotowała na kolację śledzia w śmietanie, pierniki miały położnice od rodzin. Nakryliśmy z salową stół nowym prześcieradłem, do wazonu wstawiłam gałązki świerku z ogródka salowej. Świeczki w tamtych czasach były w Izbie zawsze, opłatek przyniosły rodziny położnic. Złożyłyśmy sobie życzenia, zaśpiewałam moje ulubione kolędy - Cicha Noc, a potem Gdy Śliczna Panna Syna kotyfała. Otarłam tezkę, myśląc o domu, o rodzicach, choince, prezentach, które mimo ciężkich czasów były zawsze. Tego wieczoru noworodki cichutko spały jakby wyczuwając świąteczny nastrój. Jeszcze było kilka takich wigilii, ale były już bardziej przygotowane. Potem miałam przyjaciół, koleżanki, kolegów. W końcu po roku miałam pokój w Urzędzie Miasta, była wtedy prawdziwa choinka i dużo gości. Dopiero 1961 roku, gdy miałam własne mieszkanie w nowym bloku, było normalnie, była rodzina, mąż, półroczna córeczka, która jest obecnie położną z 30-letnim stażem, były również dwie babcie, opłatek i rodzinne kolędowanie. Mimo dobrej atmosfery, pozostał niepokój, czy nie zadzwoni telefon, bo poród nie poczeka. W takim systemie pracowałam 11 lat, uzależniona od dzwonka i telefonu. Były to czasy siłaczek. Dziś nikt nie jest w stanie sobie wyobrazić, jak można było tak żyć.

*Pola Cywińska z mężą Dąbrowska
PS. Może kiedyś jeszcze
powspominam
wspomnień wysłuchała
Barbara Dobosz*

OGÓLNOPOLSKA KAMPANIA EDUKACYJNA „POWSTRZYMAJ ROTAWIRUSY”

25 lipca 2013 r. w Warszawie w siedzibie NIPiP odbyło się centralne szkolenie (merytoryczne i medialne) dla wybranych pielęgniarek z miast objętych akcją „Zdrowe Niemowlę”, organizowanej w ramach ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej „Powstrzymaj Rotawirusy”.

Do projektu przystąpiły miasta: Kraków, Katowice, Kielce, Poznań, Łódź, Lublin, Gdańsk, Białystok i Bydgoszcz.

W ramach projektu „Zdrowe Niemowlę” zorganizowanych zostało dziewięć regionalnych warsztatów skierowanych do kobiet w ciąży i młodych mam.

Celem warsztatów było podnoszenie świadomości wśród rodziców na temat zakażenia rotawirusem, edukowanie w zakresie zagrożeń, jakie niosą za sobą te zakażenia oraz metod ochrony i profilaktyki, zwłaszcza w grupie niemowląt.

W Bydgoszczy w dniu 6 sierpnia odbyły się bezpłatne warsztaty, miejscem spotkania była restauracja Sowa przy ul. Mostowej. W spotkaniu uczestniczyły kobiety w ciąży, młode mamy z naszego miasta. Warsztaty prowadzone były przez Dorotę Zawadzką - psychologą, Małgorzatę Meldo - pielęgniarkę, która wygłosiła wykład na temat objawów, przebiegu choroby rotawirusowej oraz możliwych powikłań. Obecna była również blogująca mama Małgorzata Kaptur. W trakcie spotkania nie promowano konkretnej szczepionki, ale przekazano informacje dotyczące dostępnych na polskim rynku szczepionek przeciw rotawirusom.

Rodzice mieli wiele pytań dotyczących nie tylko szczepień p/w Rotawirusom, ale też innym obowiązkowym i zalecanym szczepionkom.

przygotowała
mgr Małgorzata Meldo

SZKOŁA I RODZINA, TO JEDNA DRUŻYNA

Dnia 19 października w Zespole Szkół nr 24 w Bydgoszczy odbył się festyn rodzinny: „Szkoła i rodzina - to jedna drużyna”. Wydarzenie to było realizacją przyznanego naszej szkole Bydgoskiego Grantu Oświatowego.

Głównymi celem festynu było zaangażowanie całych rodzin we wspólne spędzanie wolnego czasu, propagowanie zdrowego stylu życia, integracja szkoły ze środowiskiem lokalnym oraz prezentacja dorobku uczniów szkoły.

Na zaproszenie Dyrektora szkoły pielęgniarki i położne z OIPIP w czasie festynu: mierzyły ciśnienie krwi, dokonywały pomiaru poziomu cukru (dzięki sprzętowi do pobierania przygotowanego przez firmę Vitalabo), udzielały porad dotyczących prozdrowotnego stylu życia, instruktażu udzielania pierwszej pomocy, udzielały porad kobietom w różnym okresie życia, w zakresie profilaktyki raka sutka z instruktorem i nauką praktyczną technik samobadania piersi na fantomie oraz udzielały porad zdrowego żywienia w okresie dorastania.

**Dziękuję
Pielęgniarkom i Położnym za udział w festynie
Sponsorom
Państwu Annie i Norbertowi Pietrykowskim z Firmy
Vitalabo - dzięki, którym można było dokonać
pomiaru poziomu cukru we krwi**

Przewodnicząca ORPiP
Ewa Kowalska

RESUSCYTACJA KRĄŻENIOWO-ODDECHOWA NOWORODKA

W okresie od 05.10.2013 r. do 17.10.2013 r. na terenie Pałuckiego Centrum Zdrowia w Żninie, odbył się kurs specjalistyczny w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka dla pielęgniarek i położnych. Kurs został zorganizowany przez Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych działający przy Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy.

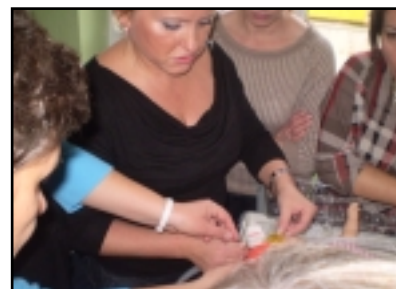
Uczestniczyły w nim położne z Pałuckiego Centrum Zdrowia w Żninie oraz pielęgniarki z Nowego Szpitala w Szubinie.

Dnia 17 października po zdanych celująco egzaminie oraz otrzymaniu zaświadczeń ukończenia kursu specjalistycznego położne i pielęgniarki spotkały się z Przewodniczącą ORPiP w Bydgoszczy panią Ewą Kowalską oraz Rzecznikiem Odpowiedzialności Zawodowej panią Elżbietą Lorenc.

**Pragniemy podziękować
za możliwość skorzystania z nauki
w miejscu pracy.**

**Jednocześnie osobne podziękowania
kierujemy do Pani
mgr Magdaleny Michalskiej
- kierownika kursu oraz wykładowcy**

za profesjonalne i bardzo ciekawe przekazanie wiedzy dotyczącej tematyki kursu.

Uczestniczki kursu

95 ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ

11 listopada 2013 r. przypada 95 rocznica odzyskania Niepodległości przez Polskę. Narodowe Święto Niepodległości to jedno z najważniejszych świąt państwowych. Zwraca uwagę na ponowne zaistnienie Polski na mapie świata po latach rozbiorów. Niezwykle istotne jest upamiętnienie postaci tych, którzy walczyli o niepodległość naszej ojczyzny, o zbiorowym czynie, wysiłku ówczesnego społeczeństwa i wybitnych jego przedstawicielach, bez których nie byłibyśmy w tym miejscu, w którym jesteśmy i tym kim jesteśmy.

Z tej okazji dnia 7 listopada br. w 10

Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Polikliniką SP ZOZ w Bydgoszczy odbyła się uroczystość. Niezwykle istotnym i dostojnym momentem uroczystości

było nadanie Oddziałowi Klinicznemu Anestezjologii i Intensywnej Terapii 10 WSzKzP SP ZOZ im. pułkownika profesora doktora medycyny Stanisława Porzywnickiego. W związku z powyższym zaszczyciła nas swoją obecnością rodzina Pana Profesora - córka lek. Evelyne Rybicka wraz z mężem prof. dr hab. med. Zbigniewem Rybickim. W uroczystości na zaproszenie Komendanta szpitala płk dr n. med. Krzysztofa Kasprzaka udział wzięły Przewodnicząca Ewa Kowalska oraz Wiceprzewodnicząca Wiesława Stefański-Gromadka.

OTWARCIE PRACOWNI RADIOLOGII NACZYNIOWEJ I INTERWENCYJNEJ ZAKŁADU RADIOLOGII 10 WOJSKOWEGO SZPITALA KLINICZNEGO Z POLIKLINIKĄ SP ZOZ

Z przyjemnością pragniemy poinformować, że w dniu 28.11.2013 w 10 Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Polikliniką SP ZOZ w Bydgoszczy nastąpiło uroczyste otwarcie zmodernizowanej Pracowni Radiologii Naczyniowej i Interwencyjnej Klinicznego Zakładu Radiologii Lekarskiej. Historia Pracowni Diagnostyki Naczyniowej sięga początków szpitala, wówczas jako jedna z dwóch w regionie posiadała seriograf firmy Siemens na którym wykonywano badania diagnostyczne układu naczyniowego oraz pierwsze nieśmięte próby plastyki naczyń obwodowych.

Po pierwszym remoncie w marcu 2001 roku, dzięki staraniom ówczesnego Komendanta Szpitala, Kierownika Zakładu Radiologii Lekarskiej i Ordynatora Klinicznego Oddziału Kardiologii oddano do użytku najnowocześniejszą wówczas w regionie Pracownię Radiologii Naczyniowej połą-

czoną z Pracownią Hemodynamiki. Angiograf firmy Philips Integris V5000 był w tamtym czasie marzeniem wielu ośrodków zajmujących się radiologią zabiegową, będącą dynamicznie rozwijającą się dziedziną radiologii.

Z czasem w pracowni prócz badań diagnostycznych zaczęto wykonywać zabiegi plastyki i stentowania naczyń obwodowych, embolizacji tętniaków i malformacji naczyniowych OUN oraz implantacji stentgraftów piersiowych i brzusznych. Można powiedzieć, że byliśmy pionierami tej metody leczenia tętniaków aorty w województwie kujawsko-pomorskim - pierwszy zabieg wykonał prof. Stanisław Molski z zespołem w Szpitalu Uniwersyteckim nr1 w Bydgoszczy, niecały miesiąc później zespół radiologów i chirurgów implantował kolejne cztery stentgrafty w województwie w Pracowni Radiologii Naczyniowej i Interwencyjnej naszego szpitala.

Po prawie 13 latach pracy wyeksploatowany angiograf został dziś wymieniony na najnowocześniejszy aparat angiograficzny firmy Philips Allura Xper FD 20 otwierając nowe możliwości diagnostyczne i lecznicze.

System Allura Xper FD 20 rozszerza możliwości przeprowadzania zaawansowanych zabiegów naczyniowych dzięki obrazom najwyższej jakości i sprawnemu działaniu. Ten bardzo nowoczesny system wykorzystujący

płaski detektor może służyć do wykonywania całego spektrum zabiegów radiologii interwencyjnej - interwencje naczyniowe obwodowe, interwencyjne zabiegi onkologiczne i neuroradiologiczne.

Nowej generacji dynamiczny detektor płaski firmy Philips i zaawansowane narzędzia interwencyjne pomogą rozszerzyć zakres wykonywanych zabiegów. Cyfrowy tor obrazowy i technologia obrazowania 2k zapewniają ostrość i niemal całkowicie pozbawioną zniekształceń wizualizację szczegółów i obiektów na potrzeby zabiegu, a system zarządzania promieniowaniem DoseWise pozwala na obniżenie dawki promieniowania i uzyskanie świetnej jakości obrazów co przekłada się na bezpieczeństwo

pacjenta i personelu.

Program XperCT pozwala na obrazowanie tkanek miękkich mając na celu ocenę stanu przed i po zabiegu - szczególnie przydatne w zabiegach neuroradiologii (embolizacje tętniaków i malformacji OUN). Wyjątkowe narzędzia do prowadzenia instrumentów w podglądzie na żywo tzw. Live 3D dostarczają dodatkowych informacji na potrzeby skomplikowanych zabiegów wewnątrznaczyniowych. Narzędzie Dynamic 3D Roadmap służy do uwidocznienia ruchu przewodników, cewników i spiral embolizacyjnych w czasie rzeczywistym, podczas interwencji wewnątrznaczyniowych. System Allura Xper FD 20 posiada jeszcze wiele przydatnych w trakcie zabiegów funkcjonalności a zintegro-

wany tok pracy, intuicyjny interfejs oraz spersonalizowane ustawienia pozwalają różnym użytkownikom na sprawne korzystanie z systemu przy stole zabiegowym w trakcie zabiegów radiologii interwencyjnej.

Godnym podkreślenia jest fakt, że Kliniczny Zakład Radiologii Lekarskiej po wzbogaceniu się o nowy angiograf zapewnia dostęp do niemalże wszystkich obrazowych badań diagnostycznych, a we współpracy z klinikami i oddziałami szpitalnymi również do nowoczesnego, małoinwazyjnego leczenia wewnątrznaczyniowego.

*ppłk lek. Cezary Wałęsa
Kierownik Klinicznego Zakładu
Radiologii Lekarskiej
10 Wojskowego Szpitala
Klinicznego z Polikliniką SP ZOZ*

BIAŁA SOBOTA NA TARGOWISKU W FORDONIE

Kujawsko-Pomorskie Zrzeszenie Handlu i Usług w Bydgoszczy po raz kolejny razem z Okręgową Izbą Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy zorganizowało imprezę „BIAŁA SOBOTA NA TARGOWISKU”, która odbyła się w dniu 7 grudnia 2013 roku,

Mimo zimowej aury uczestnicy imprezy mogli skorzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych: poziomu cukru, ciśnienia tętniczego krwi, porad prozdrowotnych itp.

Wśród atrakcji był grill i Gwiazdor ze słodkościami.

**Zarząd Kujawsko-Pomorskiego
Zrzeszenia Handlu i Usług w Bydgoszczy
składa serdeczne podziękowania**

**dla
OKRĘGOWEJ IZBY PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH
oraz POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA W BYDGOSZCZY
za wsparcie, udział wraz ze świadczeniem fachowych usług medycznych
oraz uśmiech i dobre serce okazane podczas imprezy**

**Dziękuję
Pielęgniarkom za udział w imprezie dla mieszkańców.
Sponsorom
Państwu Annie i Norbertowi Pietrykowskim z Firmy Vitalabo
- dzięki, którym można było dokonać pomiaru poziomu cukru we krwi
Przewodnicząca OIPiP
Ewa Kowalska**

II MIĘDZYNARODOWY KONGRES

Ogólnopolskiego Programu Edukacji Poporodowej Szkoły Matek i Ojców Razem Łatwiej.
„JAKOŚĆ ŻYCIA WCZEŚNIAKÓW- WALKA I TROSKA”
1-3.12.2013 r. KOŁOBRZEG

ORGANIZATORZY

PATRONAT HONOROWY

Polskie Towarzystwo Neonatologiczne
Polskie Towarzystwo Medycyny Perinatalnej
Kierownik Katedry Italianistyki US - dr Angelo Rella
Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego i położniczego - mgr Leokadia Jędrzejewska

KOMITETOWI NAUKOWEMU przewodniczył prof. Jacek Rudnicki.

Zaproponowany przez organizatorów program obejmował następujące tematy:

DZIEŃ 1

- Wczesniactwo to nie choroba - prof. Maria Katarzyna Borszewska-Kornacka
- Personel Medyczny i Rodzice-zespół terapeutyczny w opiece nad noworodkiem w ITN - prof. Bengt Andreasson, Szwecja
- Niepełnosprawna matka, niepełnosprawny noworodek - opieka profesjonalnej położnej - prof. Ewa Dmoch Gajzlerska
- Ciąża a dysfunkcja dna miednicy - dr Sebastian Kwiatkowski
- Wprowadzenie do wypracowania zasad zapewniających bezpieczeństwo noworodka i matki po porodzie - prof. Jacek Rudnicki, dr Katarzyna Augustyniuk

DZIEŃ 2

- Opieka okotoporodowa w aspekcie wielokulturowości - dr Katarzyna Augustyniuk
- Program zindywidualizowanej, ukierunkowanej na rozwój, opieki i oceny noworodka - NIDCAP - Wioletta Cedrowska
- „Przyjść do światła”- refleksje na temat narodzin w myśli Hannah Arendt- dr Diana Del Mastro - Włochy
- Słowa matki do „nienarodzonego dziecka” - dr Angelo Rella- Włochy
- Zakażenia wirusem RS u dzieci przedwcześnie urodzonych - prof. Jacek Rudnicki

Warsztaty

1. KANGUROWANIE - Anna Romańska
2. RESUSCYTACJA NOWORODKA, WCZEŚNIAKA - Agnieszka Góralska
3. OCENA I STYMULACJA APARATU ARTYKULACYJNEGO NOWORODKA/WCZEŚNIAKA - WSPARCI E W LAKTACJI - Agata Piechowicz

DZIEŃ 3

- Zanim wcześniak stanie się wcześniakiem - Ewa Prokurat
- Żywnienie wcześniaka po wypisie z oddziału noworodkowego - prof. Marek Szczepański
- Kiedy przeciąć pępowinę - dr Justyna Tołłoczko
- Prawo a nastoletnie macierzyństwo - Joanna Szymczak
- Rola terapii muzycznej we wczesnym wspomaganiu rozwoju dzieci i jej zastosowanie w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Dzieci Niewidomych w Sobieszewie - dr Elżbieta Górna
- Fizjoterapia dla wcześniaka - metody wspierania rozwoju - Marek Boberski
- Poprawa relacji personel medyczny rodzice - Tomasz Grzegorzewski

Tematyka kongresu była bardzo interesująca, wiele z poruszonych tematów stało się dobrą okazją do wymiany poglądów wśród koleżanek i kolegów z całej Polski. Wieczorem pierwszego dnia spotkaliśmy się przy stole wigilijnym, składając sobie życzenia z okazji zbliżających się świąt. Drugiego dnia po kolacji odbyła się wspaniała zabawa W ramach dodatkowych „atrakcji” związanych z pobytem w hotelu Marine znajdującym się w nadmorskim kurorcie Kołobrzeg w odległości 20 metrów od plaży, do dyspozycji Gości było także dobrze wyposażone zaplecze rekreacyjne, spa i zaplecze odnowy biologicznej. Pogoda w miarę sprzyjała i można było spacerować w wolnych chwilach brzegiem morza i wdychać wspaniałe morskie powietrze.

Kongres należy zaliczyć do udanych, gdyż był dobrą okazją do zaprezentowania naukowych zainteresowań oraz poszerzenia wiedzy.

Wiesława Stefaniak-Gromadka

Dziękujemy Organizatorom Państwu Magdalenie i Grzegorzowi Tomaszewskim za profesjonalne przygotowanie Kongresu

uczestniczki Kongresu Członkowie Komisji ds. Położnych przy ORPiP w Bydgoszczy i nie tylko

Warsztaty edukacyjne dla Położnych

14.10.2013 r.

1. Cukrzyca ciążowa
2. Synbiotyki XXI wieku
3. Przyjaciele w bezpiecznej, skutecznej i wygodnej pielęgnacji dziecka od pierwszych lat życia

Wszystkie uczestniczki otrzymały: certyfikat uczestnictwa w spotkaniu, skrypty tematyczne, interesujące materiały informacyjne.

W przerwie pomiędzy wykładami firma Pelargos zaprosiła na poczęstunek.

tekst i foto: WG

ZAKAŻENIA POD KONTROLĄ

Z ogromną satysfakcją informuję, że w województwie - kujawsko-pomorskim zakończono prace związane z przygotowaniem do wdrożenia programu WHO *Clean Care is Safer Care - Higiena Rąk to Bezpieczna Opieka*.

Celem nadrzędnym programu jest propagowanie przestrzegania higieny rąk zarówno wśród personelu medycznego jak i samych pacjentów.

Akcję promocyjną programu rozpoczęto w roku 2010 za pośrednictwem Aleksandry Mączyńskiej, Infection Control Clinical Nurse Specialist, Galway University Hospital, która propagowała program podczas wielu szkoleń wewnątrzszpitalnych. Od roku 2012 wsparcia merytorycznego dla tego projektu udzielają m.in. Sheila Donlon, koordynator programu w Irlandii, dr Hugo Sax ze Szwajcarii, który jest jednym z twórców programu, a także Kate Ryan koordynator programu z Australii.

Dzięki ich pomocy oraz otrzymanym materiałom, możliwe było opracowanie programu dla naszego województwa na bardzo wysokim poziomie merytorycznym.

Inauguracja programu Higiena Rąk to Bezpieczna Opieka odbyła się 29 listopada 2013 r. w Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy podczas I Konferencji „Kontrola Zakażeń w województwie kujawsko - pomorskim”.

Spotkanie patronatem objęła Wojewoda Ewa Mes.

Organizatorami konferencji byli:

- Konsultant wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego,
- Narodowy Fundusz Zdrowia Kujawsko – Pomorski Oddział Wojewódzki w Bydgoszczy,
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko Pomorskiego w Toruniu,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy,
- Bydgoska Izba Lekarska,
- Kujawsko Pomorska Izba Lekarska w Toruniu,
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy,
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Toruniu,
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych we Włocławku,

- Wydział Lekarski Collegium Medicum w Bydgoszczy, UMK w Toruniu
  - Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy, UMK w Toruniu.
  - Koordynator Krajowy Badania European Point Prevalence Survey and Antimicrobial Use, Przedstawiciel Polski do ECDC w zakresie HAI.
- Konferencja stała się początkiem zintegrowanych na poziomie województwa działań w zakresie walki z zakażeniami szpitalnymi, prowadzonymi z udziałem organizatorów wyłącznie do poprawy bezpieczeństwa pacjenta.**

*Marlena Karwacka
Konsultant Wojewódzki
w dziedzinie pielęgniarstwa
epidemiologicznego*

foto: www.bydgoszcz.uw.gov.pl

INTERDYSCYPLINARNA OPIEKA W NEUROPEDIATRII

Dnia 9 grudnia w Sali Konferencyjnej Szpitala Jurasza odbyła się **I Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Pielęgniarstwa Pediatricznego „Interdyscyplinarna opieka w neuropedii”**.

Konferencja zorganizowana została wspólnie przez Zakład Pielęgniarstwa Pediatricznego Collegium Medicum, Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy oraz Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza.

Sesję I dotyczącą problemów klinicznych i pielęgnacyjnych w neuropedii poprowadziły dr Maria Maćkowska oraz Ewa Kowalska.

Przedstawiono następujące tematy:

Konsekwencje zdrowotne wcześniactwa - dr Iwona Sadowska-Krawczyńska
Następstwa niedotlenienia okołoporodowego oraz nowoczesne metody leczenia i opieki pielęgniarstwa - mgr Etera Mieczkowska

Za tą FASadą tylko problemy - dr Lidia Wika

Stanowisko pielęgniarek dotyczące problemu krzywdzenia dzieci - wyniki badań. - mgr Marta Grabinska oraz dr Ewa Barczykowska

Sesję II dotyczącą problemów psychospołecznych i rehabilitacyjnych w neuropedii

poprowadziły mgr Mirosława Ziółkowska oraz mgr Wiesława Stefaniak-Gromadka

Przedstawiono następujące tematy:

Trzy obrazy opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym - matki, pielęgniarki oraz matki - pielęgniarki - mgr Bogumiła Małicka

Dziecko niepełnosprawne - wybrane aspekty medyczne, psychospołeczne i prawne - dr Justyna Szrajda, mgr Oliwia Beck

Wsparcie dla rodziny dziecka z diagnozą ADHD - mgr Martyna Gębska
Zasady usprawniania ruchowego oraz wybrane metody specjalne stosowane w neurorehabilitacji dzieci - dr Iwona Szymkuć

Zapobieganie neuroinfekcjom. Postawy rodziców wobec nieobowiązkowych szczepień ochronnych - mgr Renata Graczkowska

Konsultację naukową sprawował - prof. dr hab. Andrzej Kurylak - Kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Pediatricznego, Wojewódzki Konsultant w Dziedzinie Pediatrii

W skład komitetu organizacyjnego wchodziły:

Przewodnicząca:
dr Ewa Barczykowska - Adiunkt w Zakładzie Pielęgniarstwa

Pediatricznego, Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy UMK w Toruniu

Członkowie:
mgr Wiesława Stefaniak-Gromadka - Wiceprzewodnicząca Okręgowej

Izby Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy

mgr Mirosława Ziółkowska
- Naczelnia Pielęgniarka Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy

mgr Anna Smolińska
- Z-ca Naczelniej Pielęgniarki Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy

ÓŚRODEK KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH W BYDGOSZCZY informuje...

PODSUMOWANIE ROKU 2013

Mijający rok obfitował w wiele ciekawych i kształcących wydarzeń. Należało do nich między innymi ukończenie przez Nasze pielęgniarki specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego. Nasze koleżanki egzamin państwowy zdały najlepiej w Polsce o czym świadczy statystyka zamieszczona na stronie internetowej CKPPIP w Warszawie.

W tym roku w różnych formach kształcenia przescholiliśmy ogółem 653 osoby w tym 570 pielęgniarek i 83 położne.

Poniżej przedstawiam krótką statystykę ze zrealizowanych zadań.

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego - kierownik naukowy mgr Beata Białobrzaska ukończyło 25 pielęgniarek

Kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa anestezyjologicznego 2 edycja w Bydgoszczy i 1 edycja we Włocławku, ukończyło 78 osób w tym 4 pielęgniarzy.

Kierownikami naukowymi szkolenia były: mgr Beata Walecka, mgr Donata Gacka oraz mgr Izabela Patroniak (koleżanka z OIPiP we Włocławku).

Kursy specjalistyczne - 17 edycji, w których udział wzięto ogółem 76 położnych i 330 pielęgniarek:

- *terapia bólu ostrego u dorosłych* - kierownik naukowy mgr Dorota Borucka i mgr Wiesławy Jagodzińskiej
- *resuscytacja krążeniowo - oddechowa* - kierownik naukowy mgr Lidia Lwińska - Tarczykowska
- *leczenie ran* - kierownik naukowy prof. Maria Teresa Szewczyk
- *wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego* kierownik naukowy mgr Jacek Pawlak
- *szczepienia ochronne* - kierownik naukowy mgr Małgorzata Kilichowska
- *wykonanie i interpretacja zapisu EKG* - kierownik naukowy piel. spec. Dorota Rampalska

- *monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i porodu 1 edycja w Bydgoszczy* - kierownik naukowy mgr Elżbieta Gryczka oraz 1edycja we Włocławku kierownik naukowy - mgr Danuta Płoszaj-Ziółkowska

- *przygotowanie i podawanie leków przeciwnowotworowych u dorosłych*

- kierownik naukowy dr Anny Koper
- *pielęgowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie* - kierownik naukowy piel. spec. Beata Cyranowicz

- *resuscytacja krążeniowo-oddechowa noworodka* - kierownik naukowy mgr Magdalena Michalska
- *wykonywanie i ocena testów skórnych* - kierownik naukowy dr Ewa Szykiewicz

- *pielęgowanie pacjenta w warunkach leczenia uzdrowiskowego edycja dla pielęgniarek z Sanatorium Wieniec Zdrój* - kierownik naukowy mgr Anna Żebrowska

- **Kursy dokształcające** - 9 edycji, w których przescholonych zostało 7 położnych i 144 pielęgniarki:

- *problematyka uzależnień, diagnoza, terapia i rehabilitacja* - kierownik naukowy mgr Grażyna Wenda

- *postępy w pulmonologii, współczesna opieka nad pacjentem ze schorzeniami układu oddechowego* - kierownik naukowy mgr Ewa Mańkowska

- *nowe kierunki i strategie w szczepieniach ochronnych* - kierownik naukowy mgr Małgorzata Meldo

- *doskonalenie umiejętności społecznych niezbędnych w kontakcie z pacjentem i jego rodziną* - 5 ostatnich edycji zamykających szkolenia współfinansowane ze środków UE.

Na tym nie koniec ....

Szkolenia w trakcie realizacji to:

- specjalizacja w dziedzinie pielęgniarstwa kardiologicznego dofinansowana ze środków MZ - kierownik naukowy mgr Urszula Myszkowska

- specjalizacja w dziedzinie *pielęgniarstwa psychiatrycznego* dofinanso-

wana ze środków MZ

- kierownik naukowy

- mgr Anna Stosik

- specjalizacja w dziedzinie

pielęgniarstwa nefrologicznego kolejna edycja - kierownik naukowy mgr Beata Foksińska.

W listopadzie rozpoczęła się czwarta już edycja kursu specjalistycznego w zakresie *wykonania i interpretacji zapisu EKG* dla pielęgniarek i położnych zatrudnionych w Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dra Błażka w Inowrocławiu. Warto tutaj nadmienić, że wszystkie cztery edycje odbyły się ze środków zarezerwowanych na ten cel przez Dyрекcję Szpitala.

W grudniu na koniec roku rozpoczynamy 3 kursy specjalistyczne: endoskopię dla pielęgniarek, monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i porodu dla położnych oraz szczepienia ochronne dla pielęgniarek we Włocławku.

Myślę, że jest w czym wybierać, oferta nasza choć nie zawiera wszystkiego czym jesteście Państwo zainteresowani to i tak jest bogata.

Nowy Rok

**z pewnością przyniesie nam
kolejne nowe doświadczenia
i miłe wydarzenia,
na które już dzisiaj czekam,
życząc Państwu
zdrowych spokojnych
Świąt Bożego Narodzenia,
spełnienia marzeń
w nadchodzącym Nowym Roku
i możliwości do podnoszenia
zawodowych kwalifikacji.**

Katarzyna Florek
koordynator ds. szkoleń

ODZNAKA HONOROWA ZA ZASŁUGI DLA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Obrady czterdziestej drugiej sesji sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego poprzedziło uroczyste wręczenie Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego **prof. dr hab. Marii Teresie Szewczyk**.

O przyznanie Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego wniosowała ORPIP

w Bydgoszczy jako akt uznania za szczególne dokonania indywidualne bądź zbiorowe, przyczyniające się do realizacji zadań Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Odnaczona, jako piąta pielęgniarka w kraju, uzyskała w 2011 roku stopień samodzielnego pracownika naukowego. Pięć lat wcześniej założyła Polskie

Towarzystwo Pielęgniarstwa Angiologicznego, które było następstwem wieloletniej pracy nad popularyzacją opracowanej przez siebie metody leczenia ran przewlekłych. Obecnie jest kierownikiem Zakładu Pielęgniarstwa Chirurgicznego Collegium Medicum UMK i konsultantem krajowym w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego i operacyjnego.

OBCHODY 155 ROCZNICY URODZIN DOKTORA JANA BIZIELA

W dniu 08.11.2013 r., w Auli budynku Rektoratu Collegium Medicum w Bydgoszczy, odbyła się współorganizowana przez Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr J. Bizuela i Urząd Miasta Bydgoszczy uroczystość z okazji 155 Rocznicy Urodzin dr. Jana Bizuela,

Patrona Szpitala oraz pierwszego Przewodniczącego Rady Miasta Bydgoszczy i Honorowego Obywatela Bydgoszczy.

Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy reprezentowała Przewodnicząca ORPIP Ewa Kowalska.

Podczas spotkania zasłużonym pracownikom Szpitala wręczone zostały odznaczenia państwowe oraz medale i listy gratulacyjne.

Wśród odznaczonych znalazła się liczna grupa pielęgniarek i położnych:

„ZŁOTYM MEDALEM ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ” ODZNACZONE ZOSTAŁY:

- mgr GRAŻYNA BEDNARSKA - Pielęgniarka Oddziałowa, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu
- MAŁGORZATA BUDNIK - st. pielęgniarka, Klinika Kardiologii
- mgr ALDONA JABŁONOWSKA - Koordynator Opieki Pielęgniarskiej, ZARZĄD
- mgr SEWERYNA JAKIELEWICZ - Pielęgniarka Oddziałowa, Oddział Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej z Pododdziałem Chirurgii Szczękowej
- JADWIGA KOWHAN - st. pielęgniarka, Blok Operacyjny
- mgr ALINA KWAŚNA - Z-ca Pielęgniarki Oddziałowej, Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej
- STEFANIA TRZCIŃSKA - specjalista pielęgniarka, Oddział Chirurgii Dzieciąt z Pododdziałami Urologii i Leczenia Oparzeń Poradnia Chirurgii Dziecięcej

„SREBNYM MEDALEM ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ” ODZNACZONE ZOSTAŁY:

- RENATA GORDON - pielęgniarka, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu
- KATARZYNA JANKOWSKA - pielęgniarka, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu
- GABRIELA KAZIMIERSKA - st. pielęgniarka, Klinika Kardiologii
- ELŻBIETA KOMOROWSKA-SZYPERSKA - Z-ca Pielęgniarki Oddziałowej, Klinika Alergologii, Immunologii Klinicznej i Chorób Wewnętrznych
- MARIA KRAUSE - pielęgniarka, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu
- MAŁGORZATA NEBUS - specjalistka pielęgniarka, Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej
- MARIA REKOWSKA - pielęgniarka, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu
- mgr ALINA STODOLSKA - Pielęgniarka Oddziałowa, Oddział Okulistyczny
- RENATA ŚWITAŁA - pielęgniarka, Klinika Kardiologii
- MAŁGORZATA ŻELAZKO - Z-ca Pielęgniarki Oddziałowej, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu

**„ODZNAKĄ HONOROWĄ ZA ZASŁUGI DLA OCHRONY ZDROWIA”
– MINISTERSTWA ZDROWIA, ODZNACZONE ZOSTAŁY:**

- mgr JOLANTA BAMBROWICZ - Pielęgniarka Koordynująca, Oddział Kliniczny Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej, Kolorektalnej i Onkologicznej
- mgr LIDIA NOWAK - p.o. Pielęgniarki Oddziałowej, Oddział Urologii Laparoskopowej, Ogólnej i Onkologicznej
- mgr ALEKSANDRA POPOW - Dyrektor ds. Pielęgniarstwa, ZARZĄD
- mgr JANINA SCHABOWSKA - Pielęgniarka Oddziałowa, Oddział Kliniczny Hematologii i Chorób Rozrostowych i Układu Krwiotwórczego
- WIESŁAWA SULARZ - Z-ca Pielęgniarki Oddziałowej, Klinika Kardiologii

**„MEDALEM ZASŁUŻONY DLA SZPITALA UNIWERSYTECKIEGO NR 2
IM. DR. JANA BIZIELA” W BYDGOSZCZY ODZNACZONE ZOSTAŁY:**

- ELŻBIETA KARPUS - st. położna, Pion Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej
- ANNA ŁABUŃSKA - pielęgniarka, Oddział Kliniczny Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej, Kolorektalnej i Onkologicznej
- mgr LIDIA ŚCIESZYŃSKA - Położna Oddziałowa, Pion Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej
- KRYSZYNA TARNOWSKA - st. położna, Pion Położnictwa i Patologii Ciąży
- EWA TUCZKOWSKA - st. położna, Pion Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej

LIST GRATULACYJNY DYREKTORA SZPITALA ZOSTAŁ PRYZNANY:

- mgr ANNA BURAK - Pielęgniarka Oddziałowa, Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej
- dr n. med. RENATA JABŁOŃSKA - Pielęgniarka Oddziałowa, Oddział Neurochirurgii i Neurotraumatologii z Pododdziałem Usprawniania Leczniczego
- KALISZEWSKA ALEKSANDRA - st. Położna, Pion Położnictwa i Patologii Ciąży
- MAŁGORZATA LEWANDOWSKA - pielęgniarka, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu
- BARBARA ŁUCZAK - pielęgniarka, Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu

MAMY NOWE SPECJALISTKI W DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA PEDIATRYCZNEGO

Ciesielska Bożena, Dolata Alicja Wanda, Dziuba Mirosława, Gastecka Jolanta, Gawel Małgorzata, Gierszewska Danuta Teresa, Imbiorowicz Grażyna, Kocińska Jolanta Maria, Kontna Ewa, Kowalkowska Katarzyna, Krawczyk Wioletta Maria, Laskowska Ewa, Marzeta-Brzyska Elżbieta Zuzanna, Nowacka Iwona, Ossowska Mariola, Pawlak Gabriela, Pawłowska Beata, Piątek Aleksandra, Piotrkowska Hanna, Polaszewska Beata, Skoczek-Chruścińska Marianna, Stypczyńska Natalia, Szwed-Kolińska Marzena Maria, Urbańska Bogumiła, Jestratjew Ilona, Woźniak Renata

**W imieniu ORPiP składam serdeczne gratulacje specjalistkom
Przewodnicząca Ewa Kowalska**

*Serdeczne
podziękowania*

**dla Kierownika
specjalizacji w dziedzinie
pielęgniarstwa pediatrycznego**

**Pani
dr n. med. Ewy Barczykowskiej**

*za ogromne
zaangażowanie
oraz trud włożony
w proces naszego kształcenia*

*składa
niepowtarzalna grupa specjalistek*

**Pani
BOŻENIE OBERDA**

*Pielęgniarki Oddziału XI B
Wojewódzkiego Szpitala
dla Nerwowo i Psychicznie Chorych
w Świeciu*

*przechodzącej po 30 latach pracy
w szpitalu na emeryturę*

*serdeczne podziękowania
za wieloletnią, pełną poświęceń i oddania
dla dobra chorego pracę,
wraz z życzeniami zdrowia i pomyślności*

*składają
Dyrekcja, Przełożona Pielęgniarek i Pracownicy
Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo
i Psychicznie Chorych w Świeciu*

WIGILIJNE I BOŻONARODZENIOWE PRZYSMAKI KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Święta Bożego Narodzenia, to okres bardzo bogaty w obrzędy i zwyczaje. Zwłaszcza na Kujawach, gdzie Wigilie i Święta Bożego Narodzenia zawsze były dostatnie.

Wieczery wigilijne zawsze składały się z 7, 9, 11 albo 12 potraw postnych które przyrządzano z tego, co rosło w polu, sadzie, lesie i żyło w wodzie. Przestrzegano jednak zasady, aby na wigilijnym stole znalazły się potrawy przyrządzone z produktów, które „urodziły się” w gospodarstwie w danym roku, co miało zapewnić pomyślność i obfitość zbiorów w nadchodzącym. W czasie kolacji należało zjeść choć po łyżce każdej potrawy, bo kto ilu potraw wigilijnych jeść nie będzie, tyle go radości w roku następnym ominie.

Do przygotowywania wieczerzy wykorzystywano kaszę jaglaną, groch, kapustę, fasolę, grzyby, śledzie, jabłka, orzechy i mak. Podawano zupę z suszonych owoców, barszcz lub zupę grzybową.

Ryby najczęściej smażyono, a kaszę jaglaną podawano ze śliwkami i cynamonem.

Dodatkowo można było skosztować klusek z makiem, ciasta drożdżowego, strucli z makiem, pierniczków i ciasteczek na amoniaku.

ZUPA OWOCOWA Z KLUSKAMI

Składniki:

garść suszonych owoców (śliwek, gruszek, jabłek),
1 słoik kompotu ze śliwek, 3 łyżki mąki ziemniaczanej, kilka goździków, cukier, sól,
szklanka śmietany.

Sposób przygotowania:

W garnku zagotować 2 litry wody ze szczyptą soli. Owoce suszone namoczyć, wrzucić do wrzątku, gotować, aż będą miękkie, dolać kompot ze śliwkami i gotować około 15 minut. Zagęścić mąką ziemniaczaną lub zabielić śmietaną, dosłodzić. Z mąki i wody zagnieść ściśle ciasto. Urywać małe kawałeczki i wrzucać na wrzącą, osoloną wodę.

Po ugotowaniu dodać do zupy.

KLUSKI Z MAKIEM

Składniki:

30 dag makaronu „krajanki”, „fazanek” lub innego, 25 dag maku, szklanka miodu, szklanka bakalii (rodzynki, orzechy, migdały), łyżka masła.

Sposób przygotowania:

Mak zalać wrzątkiem i gotować na bardzo małym ogniu. Odcedzić, przepuścić przez maszynkę, następnie wymieszać z miodem i bakaliami.

Ugotowane, gorące kluski wymieszać z masłem.

ŚLEDZIE PO KUJAWSKU

Składniki:

pół kilo solonych śledzi, 1 szklanka mleka, 30 dag winnych jabłek, 2 łyżki przecieru pomidorowego, sok z 3 cytryn, paczka majeranku, paczka papryki mielonej, pęczek zielonej pietruszki, sól, pieprz, cukier.

Sposób przygotowania:

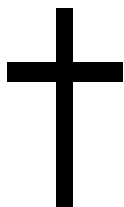
Umyte śledzie zalać zimną wodą, zostawić na noc. Następnego dnia obrać ze skóry i ości, zalać mlekiem na 2 godziny.

Jabłka obrać, usunąć gniazda pokroić w plasterki i wrzucić do rondelka na rozgrzany tłuszcz, dodać przyprawy, wymieszać, podduśić wszystko, ostudzić.

Śledzie pokrojone w części ułożyć na półmisku, przykryć dekoracyjnie musem jabłkowym, a następnie folią i wstawić na kilka godzin do lodówki

**ŻYCZYMY SMACZNEGO!!!
REDAKCJA**

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

---

*„Gdyby miłość mogła uzdrawiać,
a tży wskrzeszać, Byłabyś z nami”*

*W dniu 26.11.2013 r. w wieku 51 lat
w wyniku tragicznego wypadku
zmarła nasza Koleżanka*

Magdalena Powalska

Łączymy się w bólu z rodziną

*Koleżanki i Koledzy
ze Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Inowrocławiu*

Koleżance

Iwonie Kalitowskiej

*wyrazy współczucia z powodu śmierci **Matki***

składają

*Koleżanki
z Samodzielnego Publicznego Wielospecjalistycznego
Zakładu Opieki Zdrowotnej MSW w Bydgoszczy*

---

*„Człowiek umiera... Znowu za szybko!
Człowiek umiera... Razem z nim wszystko.
Tylko wspomnienia po nim zostają,
Które wciąż mgliste z czasem się stają,
Których tak wiele, jednak za mało...
Znowu za szybko wszystko się stało!.. „*

Koleżance

HALINIE SIERADZKIEJ

pielęgniарce środowiska nauczania i wychowania

*serdeczne wyrazy współczucia
z powodu śmierci **MAMY***

*składają koleżanki
z Komisji ds. Pielęgniарstwa Środowiska Nauczania i Wychowania
przy ORPiP w Bydgoszczy*

lapokazje.pl

Najlepsze okazje w Twojej okolicy!

Zakupy nie muszą być drogie. Oddajemy w Twoje ręce gazetkę oraz serwis internetowy z kuponami zniżkowymi.

Jako jedyni dostarczamy okazje w postaci drukowanej gazetki wprost do Twojego domu. Wystarczy wejść na www.lapokazje.pl zarejestrować się i uzupełnić adres dostawy do domu.

Po uzupełnieniu tych danych **co miesiąc otrzymasz od nas nowy pakiet kuponów zniżkowych.**

Polub nas na Facebooku

do końca grudnia konkursy z atrakcyjnymi nagrodami!

facebook.com/lapokazjepl

Zamów **fotoupominek** dla siebie i bliskich

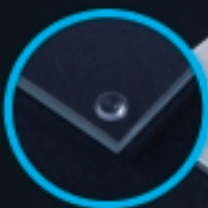
19⁹⁹
kpl.

fotopuzzle

120 elementów
Wymiary 20x29cm
Zadruk 20x29cm
Nadruk full color

7⁹⁹
szt.

fotopodstawki pod kubek

Szklana podstawa
Gumowe nóżki
Rozmiar 10x10cm
Zadruk 10x10cm
Zestaw 4szt. **24,99zł**
Zestaw 6szt. **34,99zł**

**Niepowtarzalny prezent dla bliskich i przyjaciół,
który możesz sam stworzyć.**

Oferujemy Państwu atrakcyjne, wysokiej jakości fotoupominki na każdą okazję – Boże Narodzenie, Dzień Babci, Dzień Dziadka, Walentynki, Dzień Kobiet...

Wszystkie przyjmowane przez nas zlecenia traktujemy indywidualnie - spersonalizujemy i dostosujemy je do Państwa potrzeb.

Tworzymy z wyobraźnią!

12⁹⁹
kpl.

fotospinacze do papieru

Rozmiar 4,5x4,5cm
Zadruk 3x3cm
Nadruk full color
Zestaw 10szt. **12,99zł**
Zestaw 20szt. **19,99zł**

fotopodkładki pod mysz

Rozmiar 19x25cm
Zadruk 19x25cm
Nadruk full color

fotoukładanki

Rozmiar 7,5x9cm
Zadruk 5,5x7cm
Nadruk full color
Dostępne również
inne rozmiary

11⁹⁹
szt.

fotokubki

Rozmiar: średnica 8cm, wys. 9,5cm
Zadruk: 20x8,5cm

digosolutions
sp. z o.o.

Aby zamówić fotogadżet zadzwoń pod numer **52 52 51 539**